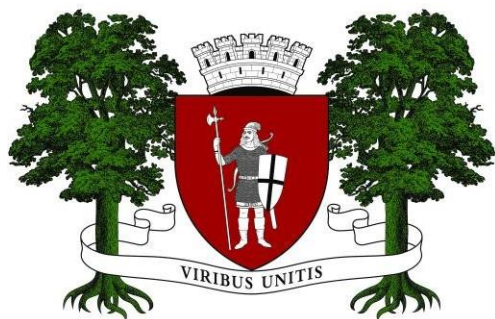

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI STRĂȘENI

PROGRAMUL DE REVITALIZARE URBANĂ A MUNICIPIUL STRĂȘENI

2023 – 2025

Primăria municipiului STRĂȘENI

Date de contact:

Persoane responsabile de revitalizare urbană

Ion SCOBICI, președinte al Comitetului de coordonare pentru actualizarea PRU

Telefon: 069103185

Email: ion.scobici@gmail.com

Luiza NICOLAESCU, responsabilă de revitalizarea urbană

Telefon: 069004086

Email: luizarhitect@gmail.com

Actualizarea Programul de Revitalizare Urbană a municipiului Strășeni a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul actualizat a fost aprobat la ședința Consiliului Local nr. [redacted] din februarie 2023.

Echipa locală a or. Strășeni a fost sprijinită, în procesul de elaborare a programului, de experții consorțiului "Projekty Miejskie" din Polonia, specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Centru și facilitatorii Centrului de Urbanism din Republica Moldova.

CUPRINS

I. 1 PREZENTAREA GENERALĂ A LOCALITĂȚII	3
I.1.1. Poziție geografică și limite	4
I.1.2. Atestare documentară, mărturii ale evoluției comunității	4
I.2. Revitalizarea Urbană în Strășeni	5
I.3. Conexiunea programului cu documentele strategice și de planificare locale	6
II. ANALIZA MUNICIPIULUI STRĂȘENI	7
II. 1. Delimitarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare	7
II. 1.1. Delimitarea orașului	7
II. 1.2 Analiza zonelor delimitate	9
II. 1.3. Determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare	10
III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE	25
IV. VIZIUNEA PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ A MUN. STRĂȘENI	36
V. PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ	38
VI. IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ	48
VII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ	51

I. PREZENTARE GENERALĂ A COMUNITĂȚII

1.1. Poziție geografică și limite

Orașul Strășeni este amplasat pe Podișul central al Moldovei în inima Codrilor și în valea râului Bâc la 23 km distanță de la capitala Republicii – Chișinău, în direcția nord-vest; este reședința raionului cu același nume.

Regiunea de dezvoltare	Centru	
Raion	Strășeni	
Coordonatele geografice	<i>latitudine 47°08'N 28°36'E</i> <i>longitudine 47°08'N 28°36'E</i> estică.	
Populația	cca 21 mii locuitori	
Densitatea	350,3 loc/km²	
Suprafața	60,82 km² dintre care 11,56 km² sunt terenuri cu destinație agricolă	
Orașul Strășeni se mărginește la:	▪ Nord cu satele Ghelăuza, Negrești; ▪ Est cu satele Roșcani, Vatra, Cojușna; ▪ Vest cu satul Pănășești; ▪ Sud cu satul Scoreni, Căpriana. ▪ Sate în componența orașului - Făgureni	

1.2. Atestare documentară, mărturii ale evoluției comunității.

Orașelul cu denumirea *Strășeni* e menționat documentar ca sat la 20 martie 1554, când Alexandru Voievod, domnul Moldovei, confirmă mănăstirii Pobrata o jumătate de moșie pe care călugării o aveau în dar de la jupâneasa Frățiman cu satul Curluceni.

La 4 iulie 1774 îl aflăm în stăpânirea mănăstirii Frumoasa, cu 84 de gospodării cu răzeși și mazili. Orașul avea 2 preoți, biserica a fost construită în anul 1785, alături de alta veche. Sat mare și frumos, în anul 1870 aici erau 596 gospodării, 1840 bărbați și 1110 femei. Gospodăriile țineau prisăci, vii și livezi frumoase, erau lemnari, tâmplari vestiți.

La 6 ianuarie 1873 zemstva județeană trimite la Strășeni primul medic cu studii superioare, pe doctorul Constantin Scordeli. La 1 iulie 1877 satul avea o bibliotecă sătească, iar în anul 1910 avea 2 școli și o biserică.

Localitatea, începând cu a doua jumătate a sec. XX, s-a dezvoltat intens, devenind un centru industrial important din republică.

La 4 km - distanța directă de la Strășeni se află satul Făgureni care este atestat la 27 iulie 1448. Aceasta localitate este în administrarea orașului Strășeni. Conform recensământului din anul 2014 în s. Făgureni populația era de circa 800 locuitori.

Un punct forte a orașului este obținerea statutului de municipiu, a fost realizată simbolică în anul 2017. Resursele naturale (codrii Moldovei, râul Bâc), notorietatea produselor autohtone (5 fabrici de vin cunoscute la nivel internațional, uzina frigorifică fiind unica pe teritoriul Republicii Moldova, producători de teracotă) ar putea contribui la promovarea brandului orașului.

Valoarea comunității este reprezentată și de meșterii populari care sculptează în lemn și confecționează costumații ce reprezintă portul popular al neamului nostru.

Imaginea orașului este promovată prin organizarea anuală a Festivalului de tradiții, de personalitățile notorii de baștină din orașul Strășeni (regizorul - V. Jereghi; filologul - P. Sîrcu; artiștii emeriți ai RM - A. Mîrzenco, R. Iagupov), prin acordurile de colaborare cu România, Austria, Norvegia, Ucraina, Estonia, Republica Cehă.

I. 2. Revitalizarea Urbană în Strășeni

Revitalizare urbană - un proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane degradate, desfășurat în mod complex, prin acțiuni integrate teritorial și desfășurate de către administrațiile locale prin parteneriate locale, regionale, naționale eficiente în baza unui program de revitalizare (Linii directoare!).

Crearea sistemului de revitalizare urbană în Republica Moldova este un proces inițiat în baza schimbului de experiență în cadrul proiectului nr. 309/2017/M3 ”Sprijinirea administrației publice din Republica Moldova în implementarea politicii regionale prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă” finanțat de Programul polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Poloniei – Polish Aid.

Mun. Strășeni este unul dintre cele 8 orașe și municipii din Republica Moldova ce a participat și a beneficiat de suportul tehnic în anul 2019 - care constă în asigurarea asistenței de facilitare și expertiză în procesul de elaborare a programului de revitalizare urbană.

Programul reflectă o analiză complexă a tuturor zonelor orașului din perspectiva a 5 dimensiuni, ceea ce permite identificarea zonelor degradate și ulterior a zonei de revitalizare din oraș. Zona de revitalizare reprezintă teritoriul din cadrul orașului în care vor fi întreprinse măsuri de revitalizare datorită stării degradate în care se află, însă care dispune, în același timp, de resurse de importanță semnificativă pentru oraș și potențial care poate fi valorificat.

În contextul revitalizării urbane, dezvoltarea multisectorială și mobilizarea comunitară reprezintă un obiectiv major al administrației publice locale a mun. Strășeni. Procesul de actualizare a Programului de Revitalizare Urbană în Strășeni a demarat cu desemnarea persoanei responsabile de revitalizarea urbană în mun. Strășeni (Dispoziția nr. 197 din 25 august 2022) – Luiza Nicolaescu, arhitectă șefă și Comitetului de Coordonare (Dispoziția nr. 16 din 09 ianuarie 2023), format din specialiști și societate civilă.

Procesul de elaborare a Programului de revitalizare actualizat a mun. Strășeni se bazează pe principiul transparenței datelor și informațiilor, consultării și implicării comunității locale. Acest proces a fost realizat în 4 etape de bază, în perioada august 2022 – februarie 2023:

- Delimitarea zonelor orașului și diagnoza în baza indicatorilor clasificați în 4 categorii (social, economic, de mediu, spațial-funcțional) pentru identificarea zonei de revitalizare a orașului;
- Analiza aprofundată a zonei de revitalizare, prin consultări cu locuitorii și identificarea

resurselor și potențialelor soluții la problemele existente. În acest sens, Comisia Consultativă (constituită din 17 membri: specialiștii din cadrul APL. Directorii instituțiilor preșcolare, directori ai întreprinderilor municipale, consilieri locali, reprezentanți ai AO "Atletic Strășeni", AE "Neoumanist"; Asistenți Sociali, reprezentant IP Strășeni; tineri voluntari) a avut un rol important în identificarea problemelor, dar și formularea soluțiilor prin valorificarea resurselor din zonă;

I. 3. Conexiunea programului cu documentele strategice și de planificare locale

Programul de revitalizare urbană se încadrează în prioritățile strategice de dezvoltare ale mun. Strășeni fiind în corelație cu următoarele documente de politici locale:

Planul Urbanistic General 2015 – 2030 (Decizia Consiliului local nr.9/01 din 25 noiembrie 2015) se referă la viziunea de dezvoltare a mun. Strășeni pentru perioada următorilor ani: un oraș cu grad ridicat de accesibilitate și mobilitate, echipat edilitar, cu zone structurate de locuit, având obiective necesare consolidării identității comunității, pentru performanță economică și socială în condițiile protejării și conservării valorilor naturale și construcțiilor existente. Programul de revitalizare urbană prin intervențiile de infrastructură și măsurile sociale în zona de revitalizare, care este o zonă rezidențială, va contribui la realizarea acestei viziuni de dezvoltare a municipiului.

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a mun. Strășeni pentru perioada 2019-2025. Acest document reprezintă o redacție actualizată a planului de acțiuni al Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică (în continuare SDSE) a municipiului Strășeni pentru perioada anilor 2014- 2020, aprobată prin *Decizia nr. 9/02 din 14.12.2013*, actualizată prin *Decizia nr.4/03 din 10.10.2016*. Strategia pune în valoare punctele forte ale municipiului și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală.

Programul de Revitalizare Urbană va contribui la realizarea obiectivelor strategice 1, 2, 3 și 4 din Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a mun. Strășeni pentru perioada 2019-2025:

- Direcția Strategică 1: Crearea condițiilor și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea economică a municipiului;
- Direcția Strategică 2: Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene;
- Direcția Strategică 3: Îmbunătățirea calității serviciilor publice și sociale;
- Direcția Strategică 4: Crearea unui mediu curat.

Inițiativa Primării pentru Creștere Economică a semnat în septembrie 2017. Municipiul Strășeni s-a angajat să înceapă o cooperare mai strânsă cu sectorul privat și cu organizația civilă. În acest sens, autoritatea locală a creat un Parteneriat pentru Dezvoltare Economică Locală, în scopul elaborării **Planului de acțiuni pentru Energie Durabilă și Climă** (PAEDC) 2023-2030 actual și să servească drept platformă de comunicare între sectoarele public-privat și cele civile și să vadă unde și cum poate sprijini administrația locală creșterea economică locală.

Planul de Dezvoltare Socio - Economică a municipiului Strășeni pentru anii 2022-2023 a fost aprobat prin *Decizia Consiliului municipal nr. 2/01 din 28 februarie 2022* și actualizat prin

Decizia consiliului municipal nr. 8/05 din 02 decembrie 2022. În baza planului DSE se realizează, în termenii propuși, acțiuni concrete propuse ce țin de construcția și reparația drumurilor publice, aprovizionarea cu apă și sanitație, reconstruirea și modernizarea iluminatului public stradal, construirea rețelelor de gaze naturale, edificarea infrastructurii sportive, construcția, reabilitarea instituțiilor publice, amenajarea spațiilor verzi, parcărilor publice, terenurilor de agrement.

Strategia de Dezvoltare a Turismului Local în municipiul Strășeni 2021-2025, aprobat prin Decizia Consiliului municipal nr.4/01 din 20.04.2021.

Scopul Conceptului de dezvoltare a turismului în mun. Strășeni este de a valorifica potențialul turisticatractiv local pentru a spori consumul turistic în această destinație de vizită. La fel se vor amplifica inițiativele de a promova localitatea (aspecte unice, irepetabile, competitive), de atragere a surselor diverse de finanțare (buget de stat, investiții private locale și străine, donații, granturi) pentru a implementa proiectele concrete pentru amenajarea turistică planificată a destinației turistice.

Planul de Investiții Capitale a municipiului Strășeni pentru anii 2021-2025, aprobat prin Decizia municipiului Strășeni nr.8/02 din 10 decembrie 2020 a fost elaborat în scopul corelării cu obiectivele strategice și prioritățile de politici guvernamentale a problemelor ce pot fi soluționate prin realizare a PIC. În Planul aprobat fost identificată lista și criteriilor de evaluare a proiectelor propuse de investiții capitale.

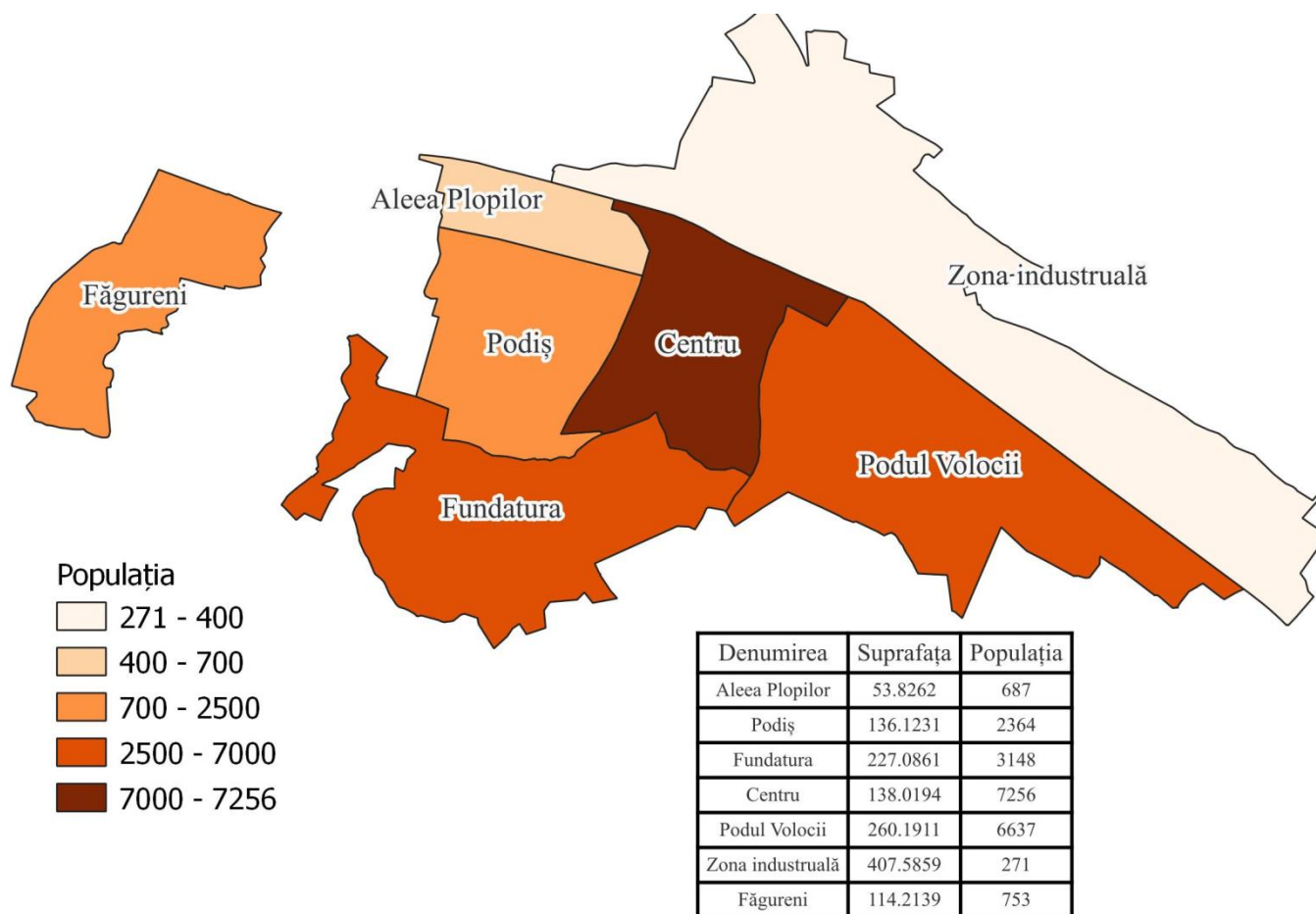
II. ANALIZA MUNICIPIULUI STRĂȘENI

II. 1. Determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare

II.1.1. Delimitarea orașului

Din punct de vedere administrativ, orașul Strășeni este delimitat în 7 sectoare administrative, conform Planului Urbanistic General.

Figura 1. Numărul total de locuitori în mun. Strășeni

Sectorul Centru- cuprinde partea centrală, fiind zona cea mai dezvoltată din municipiu. Sectorul cu cel mai mare număr de populație care beneficiază de spații publice, prestări servicii, comerciale și de agrement: trei parcuri, Ștefan cel Mare, M. Eminescu și G. Vieru, unde sunt amplasate busturile personalităților ale căror nume poartă, ce însumează circa 2,54 ha de spațiu verde, două licee: N. Nekrasov, I. Vatanamanu, două grădinițe, nr.2 "Mugurel", nr.4 "Licurici", Școală de Arte, Biblioteca Raională "M. Sadoveanu", Centru de Creație și Casa Cultură. În zona Centru își au sediul principalele instituțiilor administrative și un număr semnificativ de agenți economici, care activează în comerț și prestări servicii. Arterele principale de circulație sunt str. Ștefan cel Mare și Sfânt și M. Eminescu, care fac legătură între celelalte sectoare. În sectorul dat, în anul 2019 a fost dat în exploatare pasarela pe drumul R1 Chișinău – Ungheni – Sculeni, frontieră cu România, punct de trecere Gara Feroviară – Autogara, proiect unic, implementat în Republica Moldova.

Unele probleme a zonei sunt: lipsa spațiilor de parcare pe lângă instituțiile publice, starea tehnică nesatisfăcătoare a hotelului Codru, care necesită atenție, accesibilitate pentru persoane cu dezabilități și persoane în vârstă.

O problemă ecologică prezintă râulețul, ce traversează câteva sectoare.

Sectorul Podiș este zona rezidențială cu case la sol, fiind și cea mai dotată zonă cu iluminat stradal, drumuri parțial construite și platforme de colectare a deșeurilor. Lipsesc zonele de agrement

pentru copii, rețea de canalizare. În anii 90 odată cu schimbarea regimului politic, a fost stopată construcția grădiniței de copii, edificiul se află într-o stare degradată, și necesită a fi finalizată- copii din sectorul dat.

Fiind o zonă, relativ nouă, necesită a fi dezvoltată infrastructura cu servicii publice, comerciale și sociale. În sector sunt două cimitire dintre care unul este în proces de conservare.

Sectorul Aleea Plopilor se află în zona de vest a orașului care, totodată, este și hotarul orașului. În sectorul dat sunt atât case la sol (sector privat) cât și clădiri multietajate cu 2 și 5 nivele. Lipsesc terenurile de agrement pentru copii- însă sunt prezenți agenți economici care posedă benzinării, depozite de materiale de construcții, de prelucrare a lemnului și altele. O problemă este terenul accidentat care provoacă un risc sporit de inundații pe timp de precipitații abundente. Zona dată nu dispune de drumuri cu suprafețe rigide decât artera Ștefan cel Mare. Populația din sectorul dat este cu generație de vârstă a treia printre care sunt și familii social vulnerabile.

Sectorul Podul Volocii se află în zona de est a orașului, prima intrare în oraș din spre capitala țării, ce urmează a fi reparată capital. Este un sector rezidențial relativ dezvoltat din punct de vedere al infrastructurii necesare unui spațiu urban, cu cele mai multe blocuri de locuit 5-9 nivele, case la sol, unde este prezentă populația de vârstă medie. În sector este funcțional Gimnaziul "M. Viteazul", sunt funcționale două grădinițe de copii: nr.3 "Ghiocel" și Nr.5 "Poienița Veselă". Agenții economici activează în domeniu comerțului și prestări de servicii într-un număr sporit față de alte zone ale orașului. Un punct vulnerabil este traversarea sectorului de râpa artificial formată, unde se acumulează deșeurile. Pentru sectorul dat a fost elaborat proiectul tehnic pentru "Edificarea Complexului Sportiv Multifuncțional", proces de implementare a două stadioane. Obiectivul menționat corespunde prevederilor PUG al mun. Strășeni și Regulamentului local de Urbanism.

Sectorul Fundătura este zona de fondare a orașului, cu case la sol- învechite, unde nu se construiesc altele noi din cauza riscurilor parțiale ale alunecărilor de teren. În ultimii ani, au fost reparate capital unele artere de drum. În Zonă se duce lipsă de instituții presări servicii, comerciale și sociale.

Zona Industrială este zona cu cel mai mic număr al populației stabile. Este denumită zona industrială, datorită prezenței marilor întreprinderi industriale din oraș,- Însă cu infrastructura subdezvoltată comparativ cu restul orașului.

Tot în această zonă, din anul 2018, a fost creat Colegiul de Inginerie pentru a pregăti specialiști calificați și lucrători pentru companii private și pentru economia națională în ansamblu, folosind metodele de instruire duală germană (<http://colegiu-inginerie.md/>)

Această zonă este supusă riscurilor de inundație din cauza nivelului crescut a râului Bâc. O necesitate stringentă este dezvoltarea infrastructurii a drumurilor și curățarea albiei râului Bâc. În sectorul dat sunt concentrate pieți comerciale, ce funcționează o dată în săptămână, creând ambuteiaj în trafic. Tot aici, este grădinița nr.1 Albinuța, care urmează a fi reconstruit.

II.1.2. Analiza zonelor delimitate

În cadrul acestui subcapitol va fi prezentată analiza zonelor din orașul Strășeni conform

indicilor sociali, economici, de mediu și spațial-funcționali, cu scopul identificării zonei degradate și zonei de revitalizare din orașul Strășeni. Ratele indicatorilor vor prezenta diferențe dintre zonele analizate, zonele orașului în care se concentrează principalele probleme și fenomene negative, având un rol decisiv în determinarea zonei degradate din orașul Strășeni. Ratele indicatorilor analizați au fost prezentate de instituțiile publice din orașul Strășeni sau subdiviziunile structurale ale acestora, având o sursă verificabilă.

II.1.3. Determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare

Zone de criză sau degradate se identifică printr-o acumulare de fenomene sociale specifice, negative, care sunt adițional însoțite de probleme economice, ecologice, tehnice sau funcțional-spațiale.

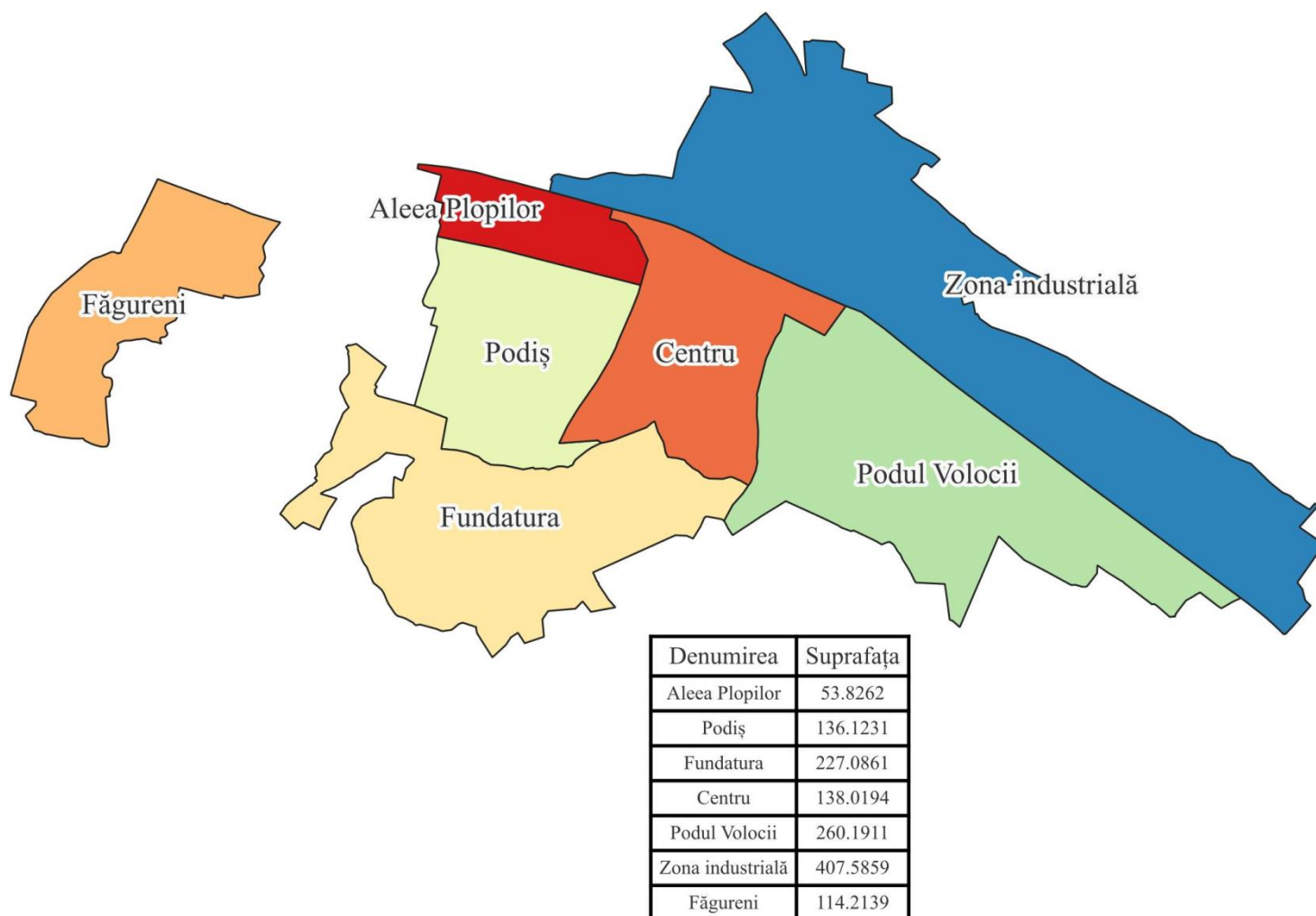
Zonă destinată revitalizării – este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării. Pentru determinarea zonelor degradate și ulterior identificarea zonei de revitalizare, teritoriul mun. Strășeni a fost delimitat în unități de analiză (sectoare ale orașului). Toate sectoarele orașului au fost analizate din perspectiva a 4 categorii de indicatori: sociali, economici, de mediu, spațial funcționali. Datele pentru realizarea diagnozei au fost colectate din diverse surse: Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Strășeni (DASPF), Inspectoratul de Poliție, Direcția Statistică, IMSP Centru de Sănătate Strășeni, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă Strășeni, Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu” specialiștii în domeniu din cadrul primăriei (arhitect, specialist pentru reglementarea regimului funciar, specialiști pentru problemele percepției fiscale, specialist pentru evidența populației, specialist relații cu publicul, specialist în construcții și drumuri).

Colectarea și prelucrarea datelor la nivel de sector ale orașului a fost o provocare pentru echipă, întrucât majoritatea datelor se regăsesc doar la nivel de oraș/raion.

Ca urmare a diagnozei realizate în baza indicatorilor, echipa de lucru (Comitetul de Coordonare și facilitatorul local) a efectuat vizite în teritoriu, în perioada iulie 2019, având drept scop identificarea situației reale în zonele orașului în comparație cu rezultatele diagnozei realizate.

În perioada septembrie 2022- februarie 2023, în cadrul ședințelor de lucru a Comitetului de coordonare s-a propus comasarea sectoarelor administrative ”Podul Voloci”, cu sectoarele ”La Iakir” și ”Stația Veterinară” și identificarea sectorului administrativ ”Făgureni”. La propunerea membrilor comitetului s-au identificat problemele din localitate și s-au priorizat propuneri de proiecte cu actualizarea fișelor. În rezultat, datorită acestui exercițiu complex, a fost posibilă identificarea zonelor degradate și determinarea zonei de revitalizare.

Figura 2. Suprafața celor 7 zone ale mun. Strășeni

Tabelul 1. Populația și suprafața celor 7 zone ale mun. Strășeni

Nr.	Sectoare	Numărul locuitorilor	%	Suprafața, ha	Suprafața %
Municipiul Strășeni					
1.	Aleea Plopilor	687	3,25	53,8262	4,03
2.	Podișul	2364	11,2	136,1231	10,18
3.	Centru	7256	34,36	138,0194	10,32
4.	Podul Volocii	6637	31,43	260,1911	19,46
5.	Fundătura	3148	14,9	227,0861	16,98

6.	Zonă Industrială	271	1,28	407,5859	30,48
7.	Făgureni	753	3,48	114,2139	8,54
	Total mun. Strășeni	21116		1337,0457 ha	

În total a fost efectuată o analiză a 24 indicatori din domeniul social, economic, de mediu și spațial funcțional.

Înainte de a prezenta analiza indicatorilor pe fiecare domeniu, considerăm necesar de a prezenta următorul tabel.

Tabelul 2. Valorile indicatorilor pe fiecare domeniu la nivelul orașului Strășeni în anul 2022 și rata per 1000 locuitori

Nr.	Domeniul	Indicator	Progresiv (P)*/ Regresiv (R)*	<u>Valoarea la nivelul orașului</u>	Rata per 1000 locuitori
1.	Social	Numărul contravențiilor	P	2217	105
2.	Social	Numărul infracțiunilor	R	92	4,35
3.	Social	Numărul apelurilor la poliție	P	1603	75,9
4.	Social	Numărul accidentelor rutiere	R	52	2,46
5.	Social	Numărul persoanelor decedate	P	200	9,5
6.	Social	Numărul de adresări la medicul de familie	P	63 504	3007
7.	Social	Cauze frecvente de deces-bolile	R	101	4,8

		aparaturii circulator			
8.	Social	Cauze frecvente de deces-tumori	P	32	1,5
9.	Social	Nou-născuți	R	152	7,2
10.	Social	Numărul de utilizatori bibliotecă	P	423	20
11.	Social	Numărul copiilor utilizatori bibliotecă	P	2196	755,4
12.	Social	Asociații de locatari	P	5	0,23
13.	Social	Consultanță oferită de DOFM	P	907	4,6
14.	Social	Numărul beneficiarilor de asistență socială	P	1 642	77,8
15.	Economic	Agenți economici care activează în comerț și prestări servicii	R	150	7,1
16.	Economic	Agenți economici înregistrați	R	614	29
17.	Mediu	Platforme de colectare a deșeurilor	P	22	0,9
18.	Spațial-funcțional	Instituții educaționale	P	13	0,6
19.	Spațial-funcțional	Instituții medico-sanitare	P	14	0,66
20.	Spațial-funcțional	Instituții culturale	R	4	0,19
21.	Spațial-funcțional	Instituții de securitate	P	3	0,14
22.	Spațial-funcțional	Facilități sportive	P	8	0,38
23.	Spațial-funcțional	Zone de recreere	P	2	0,1
24.	Spațial-funcțional	Locuri de joacă	P	10	0,5

1. Domeniul social

Domeniul social are un rol important în procesul de revitalizare urbană, întrucât omul se află în central activităților de revitalizare și tot omul este inițiatorul. Din acest considerent, un accent major a fost acordat fenomenilor sociale, și anume: contravențiile, infracțiunile, apeluri la poliție, accidente rutiere, persoanelor decedate, adresări la medicul de familie, cauze frecvente de deces - bolile aparatului circulator, cauze frecvente de deces - tumori, consultanță oferită de ANOFM, beneficiari de asistență socială, nou născuți, utilizatori bibliotecă, copii utilizatori bibliotecă, asociații de locatari.

Primii 10 indicatori specificați sunt nestimulatori - valoarea sporită a acestora indicând prezența fenomenelor negative sociale în zonă, iar ceilalți 4 indicatori - valoarea sporită indică demografia crescută, spiritul civic dezvoltat al cetățenilor și implicarea în viața publică

În rezultatul informației cantitative disponibile, au fost considerați 10 indicatori de tip social-de bază:

1. Numărul contravențiilor, care indică încălcări în domeniul circulației rutiere, contravențiile ce atentează la ordinea și securitatea publică și alte drepturi constituționale a persoanei fizice
 2. Numărul infracțiunilor, care sunt o consecință a unui nivel de trai scăzut și a problemelor sociale existente în familie
 3. Numărul apelurilor la poliție, care indică nivelul de activism civic
 4. Numărul accidentelor rutiere, care sunt o consecință a șoferilor neatenți sau distrați la volan, accidente cauzate de folosirea telefonului mobil, accidente survenite în cauza direcționării atenției către un eveniment exterior
 5. Numărul persoanelor decedate, provocate de o serie de boli specifice și de alte cauze
 6. Numărul adresărilor la medicul de familie, care indică solicitările populației pentru consultații, investigații și tratament.
 7. Cauze frecvente de deces - bolile aparatului circulator, care indică asupra procesului de îmbătrânire a populației din zonă
 8. Cauze frecvente de deces - tumori, provocate de modul de viață necorespunzător
 9. Consultanță oferită de DOFM
 10. Numărul beneficiarilor de asistență socială (ajutor financiar)
- și 4 indicatori sociali-complementari:
11. Numărul nou născuților, care vorbește de creșterea natalității
 12. Numărul utilizatorilor bibliotecă, care indică interesul locuitorilor la informații
 13. Numărul copiilor utilizatori bibliotecă

14. Numărul asociațiilor de locatari, care indică spiritual civic sporit și implicarea în soluționarea problemelor din zonă

Tabelul 3. Analiza indicatori sociali per 1000 locuitori

Denumirea zonei	Numărul contravențiilor/ 1000 locuitori	Numărul infracțiunilor/ 1000 locuitori	Numărul apelurilor la poliție/ 1000 locuitori	Numărul accidentelor rutiere/ 1000 locuitori	Numărul persoanelor decedate/ 1000 locuitori	Numărul adresărilor la medicul de familie/ 1000 locuitori	Cauze frecvente de deces bolile aparaturii circulator/ 1000	Cauze frecvente de deces- tumori/ 1000 locuitori	Consultanță oferită de DOFM/ 1000 locuitori	Numărul beneficiarilor de asistență socială/ 1000 locuitori
Podiș	111,3	4,65	83	0,84	7,6	2337	1,27	0,42	5	119,2
Aleea Plopilor	110,6	4,36	83	2,9	7,2	7457	2,9	0	0	66,9
Centru	49,6	1,92	40	2,5	10	947,7	0,69	0,41	20	46,85
Podul Volocii	81,06	4,5	53,18	2,1	8,4	2809	2,56	0,75	8	72,32
Fundătura	115,9	3,8	89	0,63	12	2039	1,9	1,58	10	121,3
Zona Industrială	2044	73,8	1420	518	13,8	17952	9,2	3,6	0	81,2
Sat. Făgureni	81	2,65	55,7	0	9,3	1340	2,65	1,3	0	119,5
Media pe oraș	105	4,35	75,9	2,4	9,5	3007	4,78	1,5	4,6	77,8

Sursa: Inspectoratul de Poliție Strășeni, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei, Consiliul Raional Strășeni. (Beneficiari de asistență socială);

Direcția Statistică Strășeni (Persoane decedate; Nou-născuți); Centru de Sănătate Publică Strășeni (Cauze frecvente de deces-bolile aparatului circulator; Cauze frecvente de deces-tumori; Adresări la medicul de familie);

Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă (Consultanță oferită de DOFM); Specialist pentru problemele percepției fiscale al Primăriei Strășeni (Asociații de locatari).

Conform Inspectoratului de Poliție Strășeni - indicatorul contravenției se referă la încălcările exercitate de către membrii familiilor sau familii excluse social sau care sunt supuse riscului de excluziune socială.

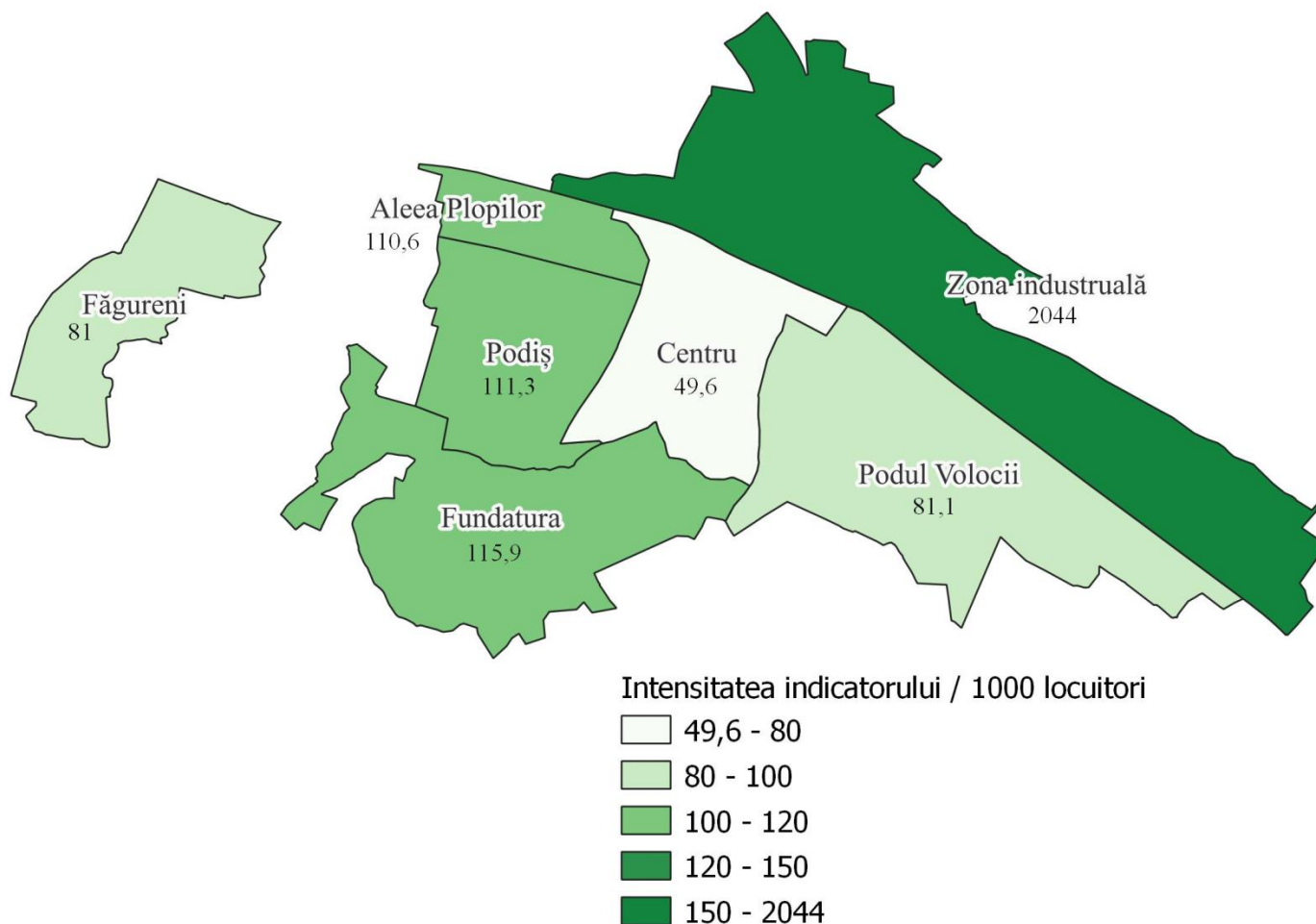
După cum se observă în figura 3, analiza indicatorului de bază: numărul contravențiilor, arată că intensitatea fenomenului este crescut în mod special, în zona industrială, deoarece în această zonă este o piață, la nivel de raion, ce activează în fiecare duminică, ceea ce duce la numărul exagerat de contravenții, în domeniul circulației rutiere, contravențiile ce atentează la ordinea și securitatea publică și alte drepturi constituționale a persoanei fizice.

Un alt indicator studiat în acest sens, este "numărul infracțiunilor" ce indică o stare de nesiguranță a zonelor Podiș, Aleea Plopilor și Zona Industrială, atestată cu săvârșirea acestora în număr ridicat, duminica, când își desfășoară activitatea piața, la nivel de raion.

Fenomenele negative sociale, condiționat de modul ne sănătos de viață, duce la procesul sporit de îmbolnăvire, ce se explică prin numărul adresărilor la medicul de familie și numărul mare a persoanelor decedate. În zonele Podiș, Aleea Plopilor, Industrială cele mai frecvente cauze de deces sunt bolile aparatului circulator și tumori.

În pofida acestora, totuși în aceste zone se atestă o creștere a natalității, datorită numărul ridicat a nou născuților, ce echilibrează starea de bine, în afară de zona Podul Volocii, care pe lângă fenomene negative sociale menționate anterior, se atestă un număr mare a beneficiarilor de asistență socială. Însă această zonă are potențial considerabil de dezvoltare, care prin valorificarea acestuia va duce la diminuarea factorilor sociali negative.

Figura 3. Analiza indicatorului de bază – numărul contravențiilor

2. Domeniul economic

În 2017, orașul Strășeni a obținut statut de **municipiu**, fiind unul din polii de dezvoltare economică în țară.

Municipiul Strășeni s-a alăturat la Inițiativa „Primarii pentru Creștere Economică” la 17 decembrie 2017, devenind **Membru Junior** al Inițiativei. În noiembrie 2018, după aprobarea Planului de Dezvoltare Economic Local de către Banca Mondială, municipalitatea devine eligibilă pentru avansarea calității de membru, obținând Statutul de **Membru Activ**, avantajul fiind posibilitatea de aplicare pentru finanțarea viitoarelor proiecte.

AVANTAJELE SOCIAL – ECONOMICE

- Complex industrial existent;
- Infrastructura existentă;
- Disponibilitatea capitalului uman;
- Potențialul de export al Republicii Moldova cu produse competitive;
- Amplasare geografică favorabilă a orașului Strășeni;

- Capacitatea de creare:
 - a unei infrastructuri industriale, tehnic și economică eficientă;
 - transfer de know-how (primul robot în țară, Colegiul de Inginerie), valoare adăugată înaltă;
- Dezvoltarea potențialului economic a localității spre consolidarea economiei raionale, regionale și naționale.

Economia municipiului Strășeni se caracterizează prin prezența celor trei sectoare economice: primar, secundar și terțiar, cu predominanța celui terțiar.

În sectorul primar predomină activitatea agricolă, reprezentată de 270 de întreprinderi agricole (inclusiv gospodăriile țărănești), dintre care 263 au terenuri de până la 10 ha și 9 întreprinderi care dețin terenuri cu o suprafață mai mare de 50 ha.

Sectorul secundar al orașului este reprezentat de întreprinderi din industria ușoară, din industria alimentară și din industria materialelor de construcții. Există 21 de întreprinderi, dintre care 4 fabrici de vin, 5 puncte de procesare a producției agricole.

Conform figurii 4 se observă că prezența agenților economici care sunt înregistrați este neproportională în diferite zone ale orașului. Astfel au fost identificate zone cu nivel scăzut, mediu și ridicat al agenților economici:

1. Nivel scăzut.

- Sectorul Fundătura - 89 agenți economici înregistrați sau 25,56 la 1000 locuitori la nivel de zonă.
- Sectorul Făgureni - 12 agenți economici înregistrați sau 8,8 la 1000 locuitori la nivel de zonă.

2. Nivel mediu.

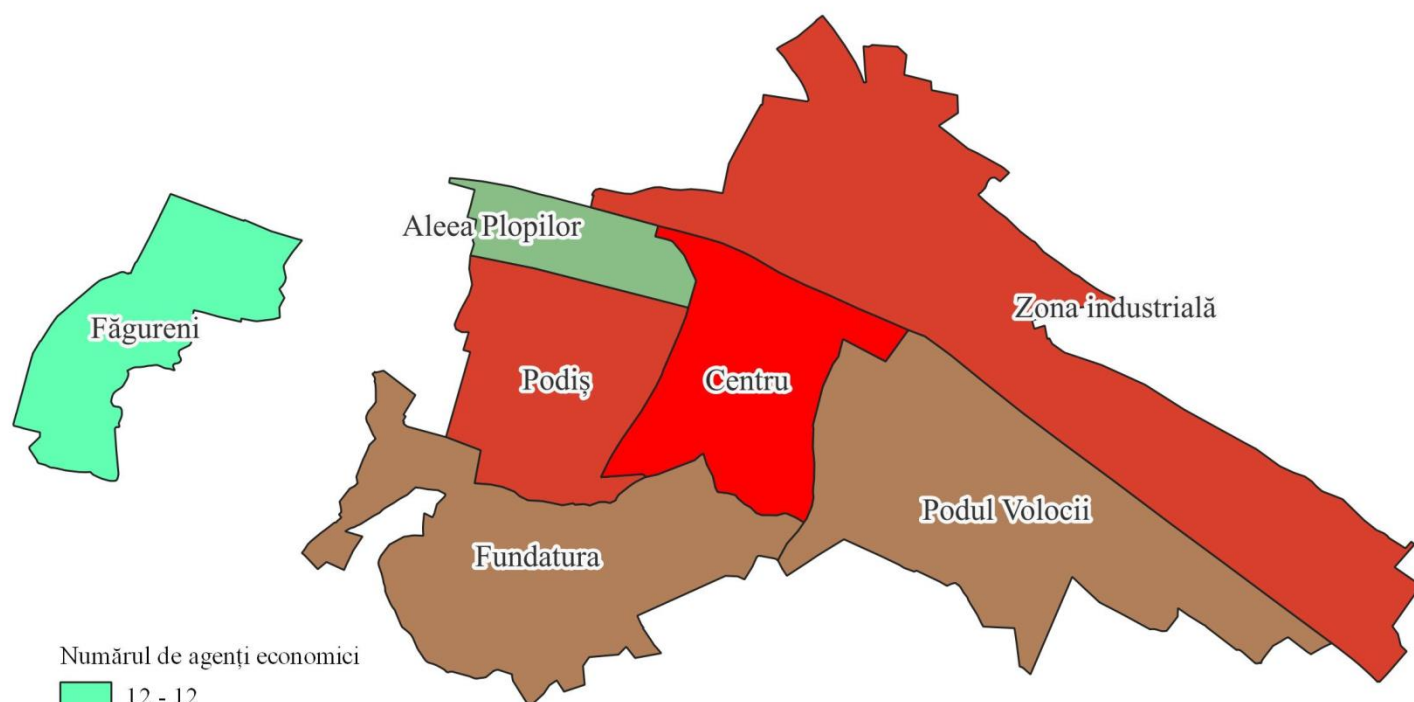
- Sectorul Podul Volocii - 91 agenți economici înregistrați sau 39,0 la 1000 locuitori la nivel de zonă.

3. Nivel ridicat.

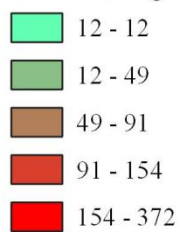
- Zona Industrială - 124 agenți economici înregistrați sau 1008,13 la 1000 locuitori la nivel de zonă.
- Sectorul Centru - 372 agenți economici înregistrați sau 77,0 la 1000 locuitori la nivel de zonă.
- Sectorul Alea Plopilor - 49 agenți economici înregistrați sau 67,8 la 1000 locuitori la nivel de zonă.
- Sectorul Podiș - 154 agenți economici înregistrați sau 64,8 la 1000 locuitori la nivel de zonă.

Această disproporție indică concentrația a activităților economice în Zona industrială a orașului ce se extinde pe o S=320 ha (5% din S totală a localității). 14 la sută (43,6 ha) din Zona industrială a orașului sunt bunuri cu statut ZEL. 22 la sută (70 ha) sunt terenuri proprietate UAT disponibile pentru noi investitori

Figura 4. Numărul agenților economici (înregistrați)

Numărul de agenți economici

Denumirea	Agenți economici
Aleea Plopilor	49
Podiș	154
Fundatura	89
Centru	372
Podul Volocii	91
Zona industrială	124
Făgureni	12

3. Domeniul de mediu

La nivel de municipiu activează Întreprinderea Municipală Gospodăria Comunală Strășeni, care începând cu anul 2012 și-a început activitatea. La situația din 01 ianuarie 2023, suprafața poligonului de acumulare a deșeurilor este de 4,2 ha.

Volumul anual aproximativ de deșeuri:

- de la platformele de acumulare a deșeurilor (la Bloc) – 10 152 m³
- sectorul privat :
 - deșeuri municipale - 4160 m³;
 - deșeuri colectate separat (hârtie, plastic, sticlă) – 832 m³;
 - deșeuri de tip PET supuse reciclării (anul 2022) – 25 937,75 kg;
- persoane juridice (evacuarea deșeurilor) – 8 025,32 m³;
- depozitarea deșeurilor la gunoiștea municipiului Strășeni
- persoane juridice – 5 000 m³;

Categoria deșeurilor :

- deșeuri municipale;
- deșeuri de hârtie;
- deșeuri din plastic;
- deșeuri din sticlă;
- deșeuri de construcție;
- deșeuri vegetale;
- deșeuri zoologice;

Însă pe teritoriul municipiului Strășeni sunt 10 de gunoiști neautorizate, ce duc la consecințe negative asupra sănătății locuitorilor, deci și asupra calității vieții locuitorilor, în ansamblu.

Numărul platformelor de acumulare a deșeurilor sunt 22 platforme – 45 containere volum 1100 litri;

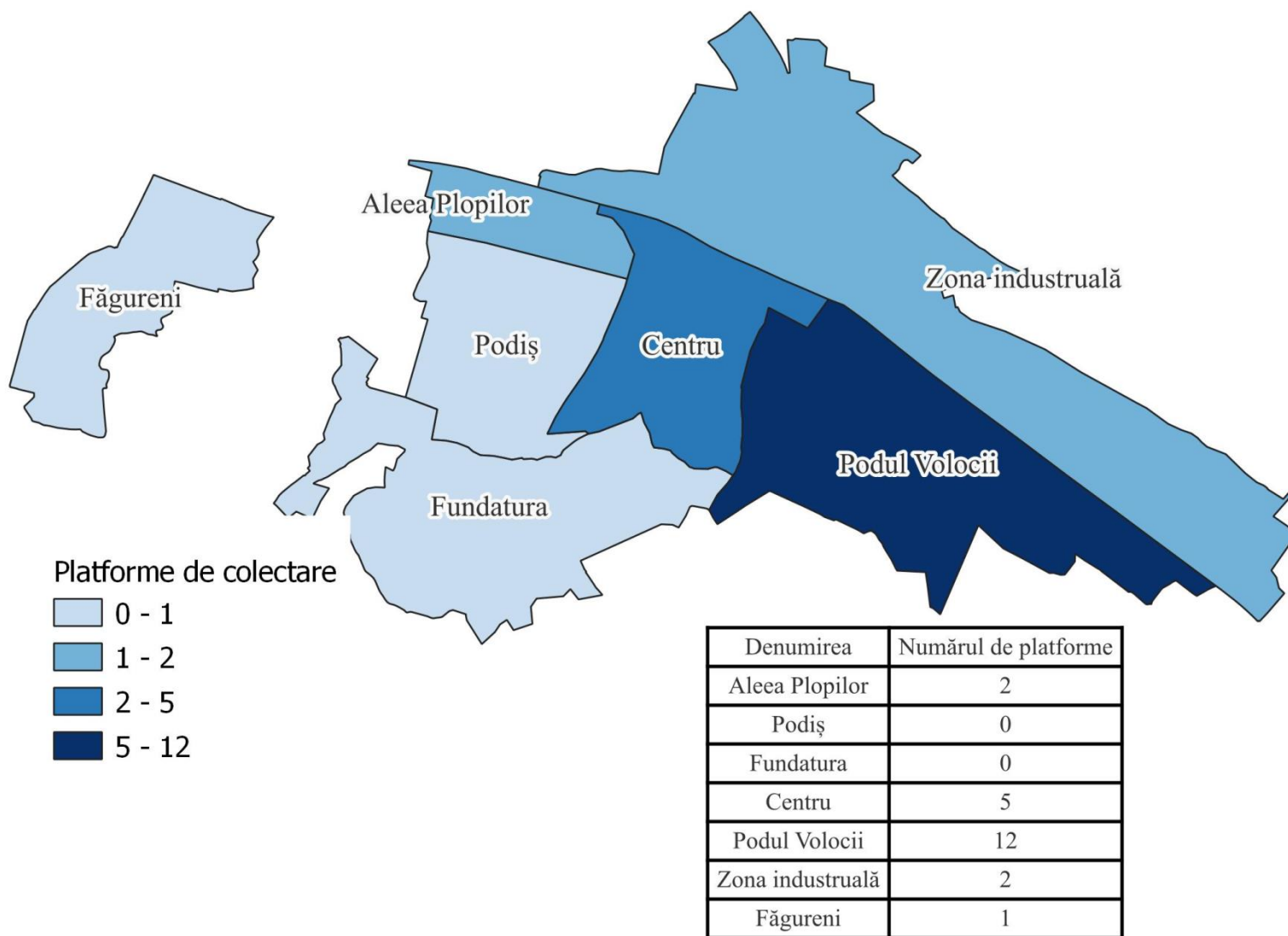
Taxele percepute de agentul de salubritate:

- la bloc – **15 lei/ 1 pers.(decizia nr.1/44 din 27 februarie 2020, începând cu 01 martie 2020)**
- sectorul privat – **50 lei/ gospodărie (decizia nr.8/27 din 10 decembrie 2020, începând cu 01 ianuarie 2021)**
- evacuarea deșeurilor menajere – **1m³/171,54 lei inc. TVA**
- depozitarea deșeurilor la poligon – **1m³ / 90 lei inc. TVA**

Una din problemele este faptul că nu toate gospodăriile au contractat serviciul specializat, continuând de sine stătător să evacueze deșeurile în spațiile neautorizate (ex. Podul Volocii, Fundătura). În sectoarele Centru și Zona Industrială, de asemenea se creează gunoiști neautorizate, deoarece sunt concentrați mulți agenți economici iar Zona Industrială, în fiecare duminică este piața la nivel de raion, ce concentrează un număr mare de oameni, care creează această platformă de gunoi neautorizat.

Conform figurii 4 în zonele Alea Ploilor, Centru, Podul Volocii lipsesc gunoiști autorizate sau sunt extrem de puține. În sectoarele Fundătura și Podiș prevalează case la sol al căror majoritate au încheiat contracte individuale cu IM „Gospodăria Comunală Strășeni” și deșeurile sunt evacuate o dată la 2 săptămâni.

Figura 5: Puncte/Platforme de colectare a deșeurilor menajere în oraș

Statistica negativă de mediu se datorează culturii ecologice scăzute a populației, implicarea scăzută în acțiuni de salubritate, ceea ce duce la riscurile poluării de mediu.

Sursa: ÎM Gospodăria Comunală Strășeni

4. Domeniul spațial-funcțional

La capitolul analizei spațiale și funcționale, a fost examinată în unități de analiză, disponibilitatea serviciilor sociale cum ar fi: servicii educaționale (grădinițe, școli), instituții medico-sanitare, instituții culturale, instituții de securitate, facilități sportive, zone de recreere și locuri de joacă. Prezența lor în zonă, are o importanță enormă în soluționarea problemelor și

oferirea locuitorilor a serviciilor necesare. Iar lipsa unor instituții și servicii au un impact negativ asupra persoanelor care nu au acces la ele.

În **Zona Industrială** activează grădinița de copii nr.1 "Albinuța", există doar 2 instituții medico-sanitare (Farmacie veterinară și Farmacia Familiei) și Gara Feroviară Strășeni.

În **sectorul Fundătura** doar 1 instituție culturală - Biserica "Sf. Ierarh Nicolae".

În **sectorul Podiș**, se atestă 1 instituție educațională nefinisată (nefuncțională), 1 instituție culturală – Biserica "Sf. Andrei" și instituția de prestări-servicii SRL "Ialoveni –Gaz", filiala "Strășeni-Gaz".

În **sectorul Podul Volocii** activează: 3 instituții educaționale – Gimnaziul "M. Viteazul", Grădinița de copii nr.3 "Ghiocel" și Grădinița de copii nr. 5 "Poienița Veselă"; 9 instituții medico-sanitare - Spitalul Raional Strășeni, Centrul Medicilor de Familie, Centrul de Sănătate Publică, 3 farmacii și 2 Cabinete Stomatologic și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; 1 instituție culturală - Biserica "Sf. Împărați Constantin și Elena".

În **sectorul Aleea Plopilor** nu există nici una din facilitățile menționate, însă locuitorii acestui sector utilizează serviciile necesare preponderent în zona Centru.

În **sectorul Centru** sunt concentrate 18 instituții, dintre care, instituții educaționale: Grădinița de copii nr.2 "Mugurel", Grădinița de copii nr.4 "Licurici", Școală de Arte, Liceul Teoretic "N. Nekrasov", Liceul Teoretic "I. Vatamanu", Centru de Creație, Școala Sportivă Raională, Școală Privată, 4 Instituții medico-sanitare: farmacii, 1 instituție culturală – Biserica "Sfintul Ierarh Nicolae".

Strășeni, Centru Privat Stomatologic, Clinica Sante.

Instituții culturale: Casa de Cultură, Biblioteca Publică Raională "M. Sadoveanu", Biserica "Sf. Cuvioasa Parascheva".

Instituții de securitate: Subdiviziune teritorială Chișinău Serviciul de Protecție și Pază de Stat.

Facilități sportive: Urban Energy Fitness, Trohin Team Strășeni, Vitality Gym

Sursa: Specialist pentru problemele percepției fiscale al Primăriei Strășeni (Instituții medico-sanitare; Instituții culturale.

Întreprinderi Municipale:

„Apă-Canal Strășeni”

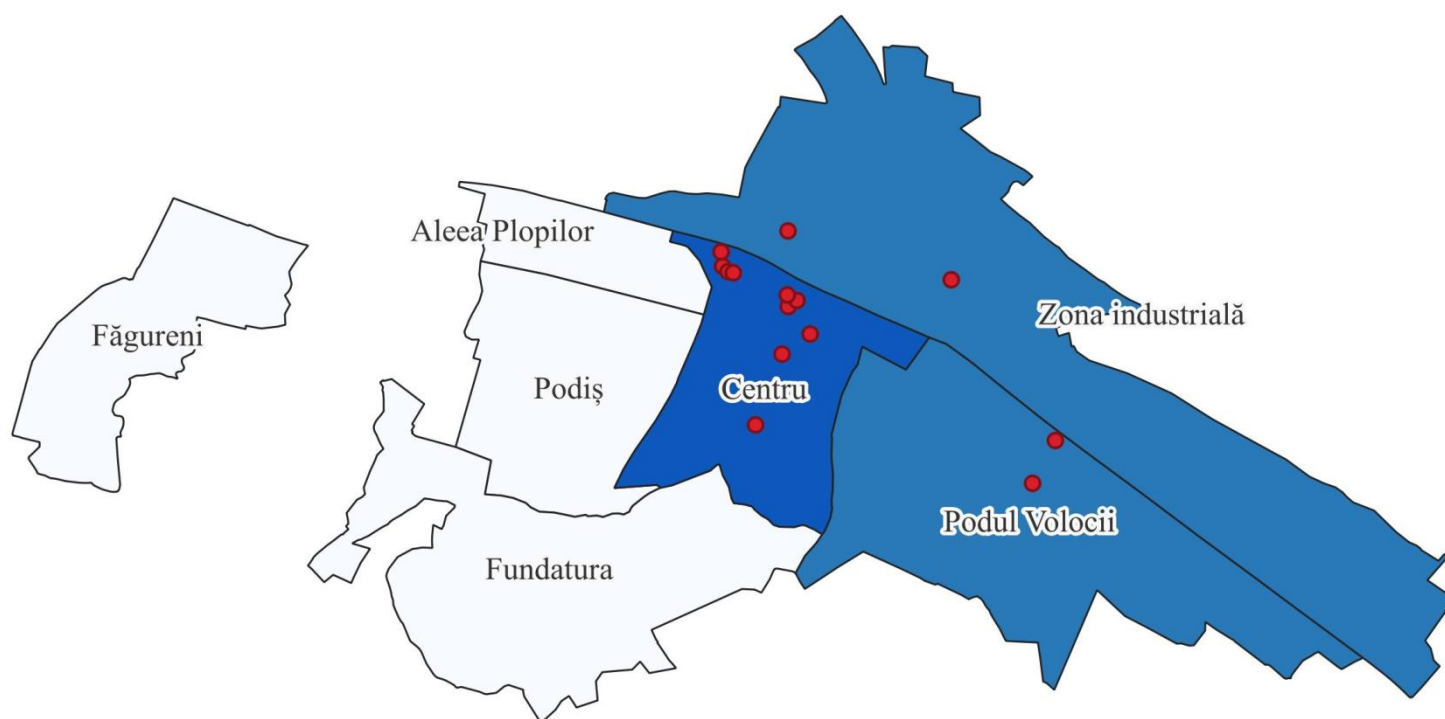
„Gospodăria Comunală Strășeni”

Servicii desconcentrate:

- S.A. "Drumuri Strășeni"
- Centrul Multifuncțional Strășeni
- Biroul vamal teritorial
- Direcția Deservire Fiscală Strășeni
- Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică „Intehagro”

- Inspecția pentru Protecția Mediului Strășeni
- Inspecția Teritorială în Construcții „Centru” - Strășeni
- Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă a raionului Strășeni
- Inspectoratul teritorial al muncii
- Inspectoratul raional de poliție Strășeni
- Secția Situații Excepționale Strășeni
- Centrul militar teritorial Strășeni
- Direcția pentru statistică a raionului Strășeni
- Biroul de probațiune Strășeni
- Direcția Raională pentru Siguranța Alimentelor
- Casa Teritorială de Asigurări Sociale

Figura 6: Prezența Instituțiilor desconcentrate și Întreprinderile Municipale

Zone de recreere:

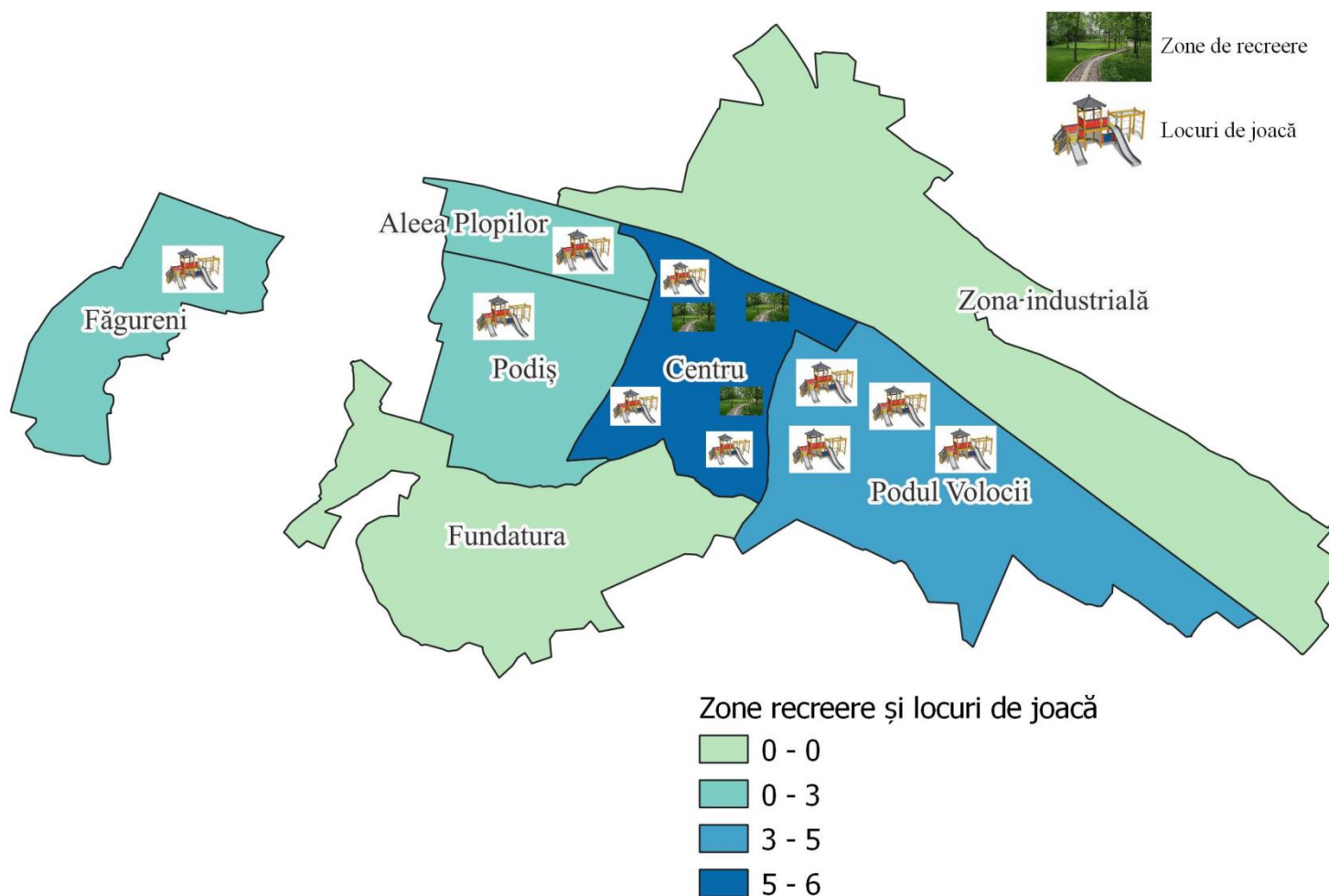
În Municipiul Strășeni sunt amenajate 3 parcuri: Parcul Public Central ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, Parcul Public ”Mihai Eminescu”, Parcul Public ”Grigore Vieru”.

În Parcul Public Central ”Ștefan cel Mare și Sfânt” sunt amplasate monumente ca:

Bustul lui Ștefan cel Mare, Memorialul eroilor căzuți în cel de al II-lea Război mondial, monumentul celor căzuți în conflictul armat de pe Nistru. În 2017 a fost construită scena de pe care în sezonul estival sunt petrecute Festivaluri naționale și internaționale, cu evoluarea artiștilor autohtoni locali, din republică dar și de peste hotarele țării. Parcul găzduiește sărbători dedicate ca: 1 iunie – Ziua copilului, Ziua Diasporei, expoziții, seri dedicate cântecelor la chitară.

Un dezavantaj este concentrarea acestora doar în Sectorul Centru, ce creează deficiențe de deplasare pentru persoanele în etate, mame cu copii mici, persoane cu dezabilități și a celorlalți locuitori din municipiului Strășeni. O altă facilitate deosebită, care ține de petrecerea timpului liber, accesul la zonele de recreere, locuri de joacă pentru copii (3 terenuri amenajate) și prezența spațiilor verzi.

Figura 7: Prezența zonelor de recreere și locurilor de joacă

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Analiza aprofundată a zonei de revitalizare are ca scop realizarea unei cercetări în detaliu, și complexă a problemelor, identificarea necesităților de revitalizare în baza potențialului zonei de revitalizare „**Podul Volocii**”. Pentru efectuarea cercetării au fost folosite diferite surse de date: IMSP „Centrul Medicilor de Familie Strășeni”, Inspectoratul de Poliție Strășeni, ÎM „Gospodăria Comunală Strășeni”, și altele, procesul de analiză s-a bazat atât pe date cantitative, cât și pe informațiile calitative care au rezultat din discuțiile cu locuitorii din zonă când au avut loc vizitele în teren, cu angajați ai instituțiilor publice.

Au fost organizate 3 ședințe ale Comisiei Consultative, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

Comitetul de coordonare în scopul actualizării și implementării Programului de Revitalizare Urbană a mun. Strășeni este formată din 17 membri: specialiștii din cadrul APL. Directorii instituțiilor preșcolare, directori ai întreprinderilor municipale, consilieri locali, reprezentanți ai AO "Atletic Strășeni", AE "Neoumanist"; Asistenți Sociali, reprezentant IP Strășeni; tineri voluntari) a avut un rol important în identificarea problemelor, dar și formularea soluțiilor prin valorificarea resurselor din zonă;

Comisia este organul consultativ și reprezentativ al locuitorilor și instituțiilor din zona „Podul Volocii”. Ea a fost creată cu scopul de a identifica cele mai acute probleme, împreună cu oportunitățile și potențialul de dezvoltare al zonei, la fel de a participa activ în procesul de planificare, prin consultarea asupra deciziilor de intervenție.

Pentru implicarea activă a locuitorilor, angajaților din instituțiile publice din zona de revitalizare în procesul de elaborare a programului de revitalizare, au fost organizate activități de mobilizare comunitară și de informare privind revitalizarea urbană.

Chestionarea locuitorilor în perioada lunii octombrie 2019, cu aproximativ 120 de respondenți, care a fost posibilă cu implicarea activă a voluntarilor care au colectat date prin completarea Chestionarului în format Google.

Formularul conținea următoarele întrebări:

1. Ce vă place în zona în care locuiți dvs?
2. Cu ce problemă vă confrunțați în zonă?
3. Care este nivelul de satisfacție a serviciilor publice din sector?
4. Vă implicați în activități comunitare?
5. Aveți vecini cu inițiativă?/ un lider local / un bun gospodar? Numiți-l
6. Cum apreciați implicarea primăriei mun. Strășeni în zona aceasta?
7. Date demografice (gen, activitate, vîrstă)

În urma evaluării au fost identificate 10 tipuri de probleme, dintre care 6 necesități s-au evidențiat ca fiind cele mai importante.

1. Drum – 27 răspunsuri
2. Edificarea Complexului Sportiv – 25 raspunsuri

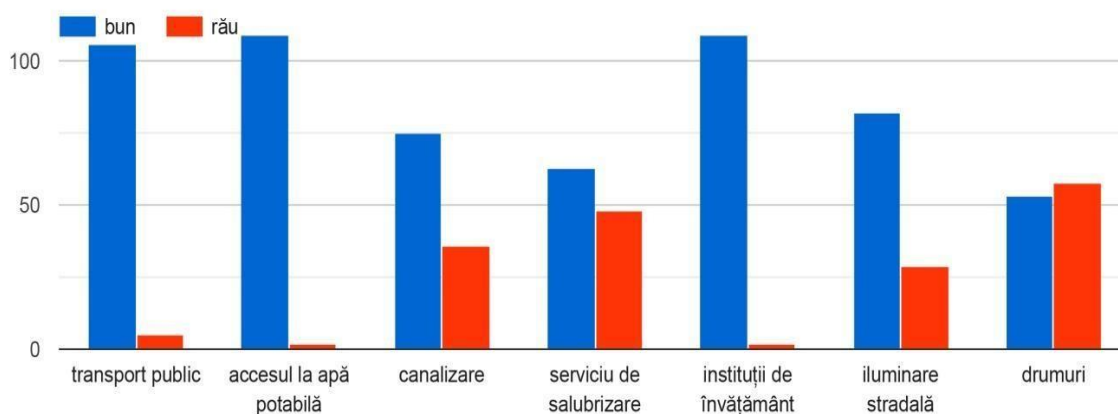
3. Salubritate – 22 răspunsuri
4. Lipsa terenurilor de joacă – 21 răspunsuri
5. Lipsa spațiilor de agrement – 16 răspunsuri
6. Lipsa rețelelor de canalizare pe străzile secundare – 12 răspunsuri
7. Câini vagabonzi în exces – 10 răspunsuri
8. Iluminat public stradal lipsă – 7 răspunsuri
9. Neimplicarea tinerilor din zonă (sporirea comportamentului inadecvat) – 4 răspunsuri
10. Anexe ilegale – 2 răspunsuri
11. Altele (gazoduct, siguranța copiilor, ambuteiaj, parări insuficiente, lipsa indicatoarelor rutiere)

Potențialul zonei de revitalizare include următoarele puncte forte:

1. Amplasarea zonei (acces la instituții preșcolare – 2 grădinițe, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, Spitalul Raional Strășeni, Biserica „Sf. Împ. Constantin și Elena”)
2. Drumuri satisfăcătoare – artera principală fiind str. Iakir asfaltată în anul 2015.
3. Zona verde nevalorificată (terenul fostului iaz).
4. Densitatea mare a populației din zonă.
5. Transport public.
6. Teritoriul nevalorificat a Școlii internat.

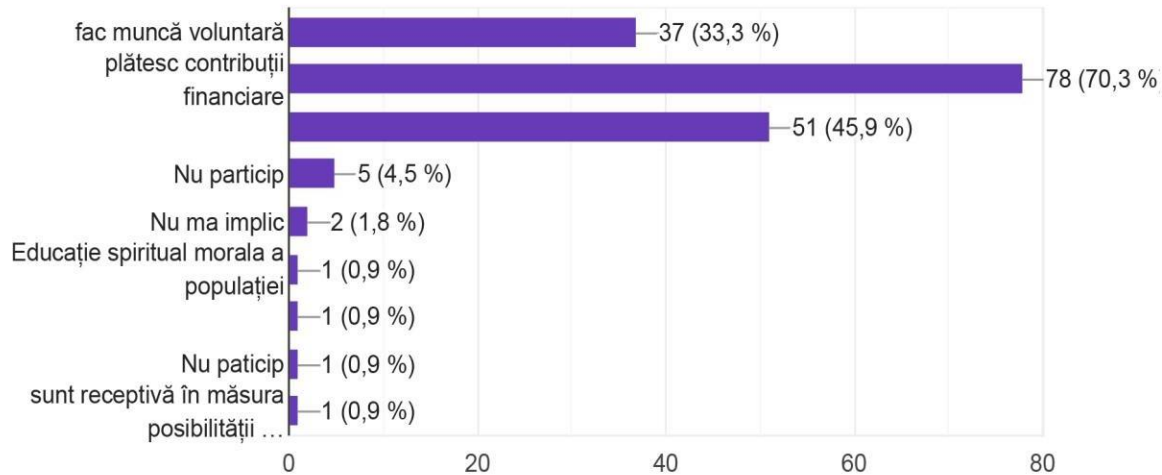

3. Care este nivelul de satisfacție a serviciilor publice din sector?

4. Vă implicați în activități comunitare?

111 răspunsuri

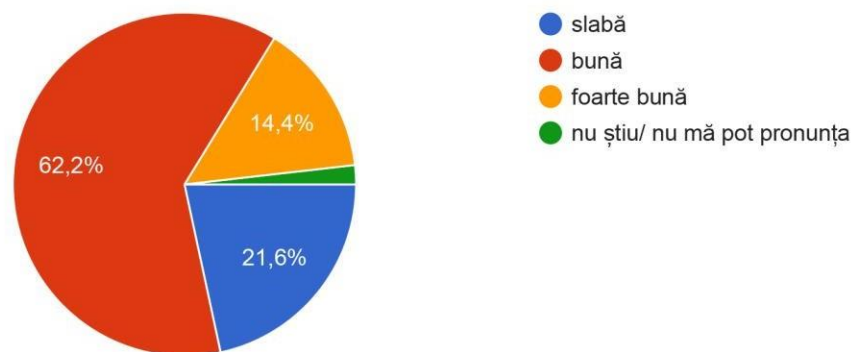
5. Aveți vecini cu inițiativă? / un lider local / un bun gospodar? Numiți-l

80 de răspunsuri

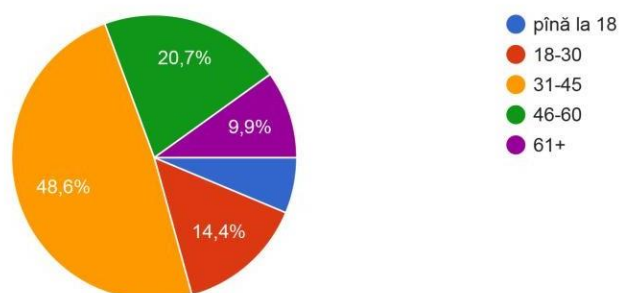
6. Cum apreciați implicarea primăriei mun. Strășeni în zona aceasta?

111 răspunsuri

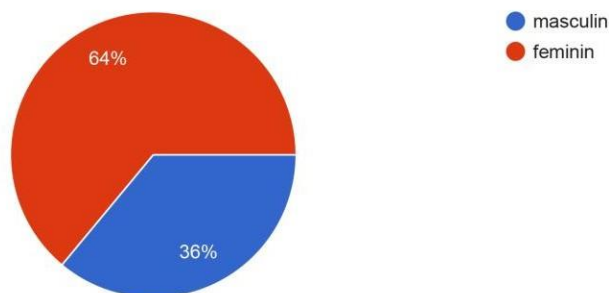
Care este vârsta Dvs.?

111 răspunsuri

Gen

111 răspunsuri

În baza datelor statistice, dar și în baza datelor alternative și a informațiilor calitative, în cadrul analizei aprofundate au fost cercetate următoarele aspecte din perspectiva socială, economică, de mediu, spațial-funcțională, securitate publică, tehnică.

III.1. Sfera socială

Sfera socială reprezintă baza analizei aprofundate a zonei de revitalizare.

Zona „Podul Volocii” fiind traversată de segmentul de str. I. Iakir - Chișinău ce delimitează zona în două, în cea relativ nouă – care a apărut ca necesitate pentru repartizarea locuințelor sinistraților în urma calamităților din vara anului 1994, fiind edificate 2 blocuri a câte 9 nivele și cea veche. Însă tranziția din anii 90 care au fost extrem de complicată, zona nu a beneficiat de continuitate în dezvoltare. Aceasta a dus la migrarea populației, preponderent a familiilor tinere, majoritatea copiilor fiind lăsați în grija bunicilor, iar lipsa părinților afectează calitatea reușitelor școlare a copiilor. Copii din aceste familii, necesită integrarea în mediul extrașcolar prin diversificarea activităților extrașcolare, precum și prin amenajarea zonelor de agrement și de odihnă, cluburi tematice, voluntariat și dezvoltarea profesională. Pe termen lung, prin crearea condițiilor optime de trai, migrația va scădea, zona devenind una atractivă.

Sărăcia este cel mai important fenomen care ilustrează problemele sociale. Acest fenomen social negativ este adesea o consecință a unei situații financiare dificile. Conform datelor prezentate de către Direcția Asistență Socială, numărul de persoane care a beneficiat de ajutor social este de 114 persoane, motivele frecvente fiind condițiile neprielnice de trai și integrare slabă în comunitate. Persoanele expuse riscului de sărăcie necesită o atenție specială. Incluziunea comunitară și socială este posibilă prin activități comune, organizate de autoritățile locale și de comunitatea din zona de revitalizare.

Veniturile reduse, migrația și șomajul sunt principalele cauze care duc la apariția problemelor sociale în zonă. Indicatorii privind adresările la ANOFM arată prezența șomerilor în zona de revitalizare. Riscul constă în faptul că nu toate persoanele care nu au un loc de muncă se înregistrează la instituția responsabilă – ANOFM. Din acest motiv, presupunem că numărul real al șomerilor este mai mare.

Incluziunea comunitară este posibilă prin consolidarea identității locale, prin activități culturale tematice organizate în zonă, precum și pentru a beneficia de ajutor social persoanele sunt implicate în activități în folosul comunității – salubritatea teritoriilor verzi, diverselor tipuri de lucrări pe teritoriul grădinițelor.

III.2. Sfera economică

Municipiul Strășeni are elaborată Strategia de dezvoltare socio-economică, document care are drept scop impulsivarea procesului de dezvoltare socio-economică a localității cu direcții strategice bine stabilite.

Numărul scăzut al agenților economici din zonă, îngreunează efortul depus de comunitate pentru a îmbunătăți condițiile economice și calitatea vieții. Astfel, administrația publică locală prin îmbunătățirea infrastructurii edilitare facilitează activitatea antreprenorilor în zonă

Procesul de creștere și dezvoltare continuă a localității este generat de comunicarea strânsă dintre administrația publică locală și cetățeni, prin: (adunări sectoriale, chestionări, sondaje online și participări la ședințe tematice deschise). Acesta este un proces de identificare în comun a problemelor stringente și de împărțire a unor scopuri, obiective și acțiuni concrete, care odată implementate, vor trata cauzele din zona „Podul Volocii”.

III.3. Siguranța cetățenilor

Ordinea publică și siguranța cetățenilor în localitate reprezintă factorii cheie pentru un mediu ambiant sănătos. În urma efectuării sondajelor de opinie, s-au depistat în sectorul vizat anumite probleme care perturbă în mod regulat liniștea și siguranța localnicilor. Una din ele, ar fi dezechilibrul comportamental al adolescenților și tinerilor care duc un mod vicios de viață. Aici putem dezvolta problema în cauză prin exemple unde tinerii se adună periodic și repetat în locuri publice, dar totodată inaccesibile (construcții nefinisate din zonă), fiind supuși la situații de risc.

O altă problemă sunt câinii vagabonzi care de asemenea prezintă pericol pentru cetățeni. Efortul continuu în combaterea acestei probleme nu poate genera rezultat imediat, fiind un proces de durată, dar se întreprind măsuri cuvenite în soluționarea acesteia.

Construcția și reabilitarea drumurilor din zonă au dus la îmbunătățirea căilor de acces spre instituțiile de menire social-culturală, educaționale. În acest context au parvenit multiple adresări din partea locuitorilor solicitări de a instala indicatoare, semne de circulație potrivite pentru a nu prezenta pericol de accidente. Instalarea camerelor de supraveghere în apropierea instituțiilor preșcolare.

III.4. Sfera de mediu

După investigațiile anterioare tipul condițiilor solurilor după tasare I și II, apele freatice sunt stratificate la adâncimea mai mult de 4 m de la suprafața solului. Pe unele sectoare cu stratificarea în fața a acoperișului impermeabil pot fi întâlnite ape subterane de tipul prizelor de

ape freatice.

Perioada regimului sovietic reprezintă pentru Strășeni etapa de dezvoltare intensă, unde localitatea se extinde teritorial și devine centru economic la nivel regional și parțial, național.

În urma destrămării Uniunii Sovietice au fost stagnate toate domeniile de dezvoltare.

În acest context, cu privire la sectorul „Podul Volocii” se pot spune că, a fost afectată extinderea infrastructurii și dezvoltării socio-economice.

Zona verde a sectorului „Podul Volocii” cuprinde mai mult de 30% din teritoriu. În acest segment a fost pornită o construcție până în anii '90 cu mai multe niveluri, care este abandonată, în mare parte distrusă și pe parcursul anilor a fost formată gunoiște neautorizată.

Iazul care mulți ani a fost folosit ca un spațiu de agrement pentru locuitorii orașului, a fost secat și la fel este un loc pentru o altă gunoiște neautorizată. Zona cu arbori din apropierea fostului iaz, servește până în prezent ca zonă de agrement, dar care nu este amenajată conform, ceea ce iarăși duce la poluarea mediului și pericolelor de diverse tipuri.

Zona rezidențială a caselor la sol din sectorul dat nu are instalat un sistem de canalizare centralizat, doar la casele cu bloc și instituții.

În urma ploilor abundente în lipsa unui sistem de direcționare a apelor pluviale și străzile neasfaltate, sunt formate râpi, care devin impracticabile de traversat.

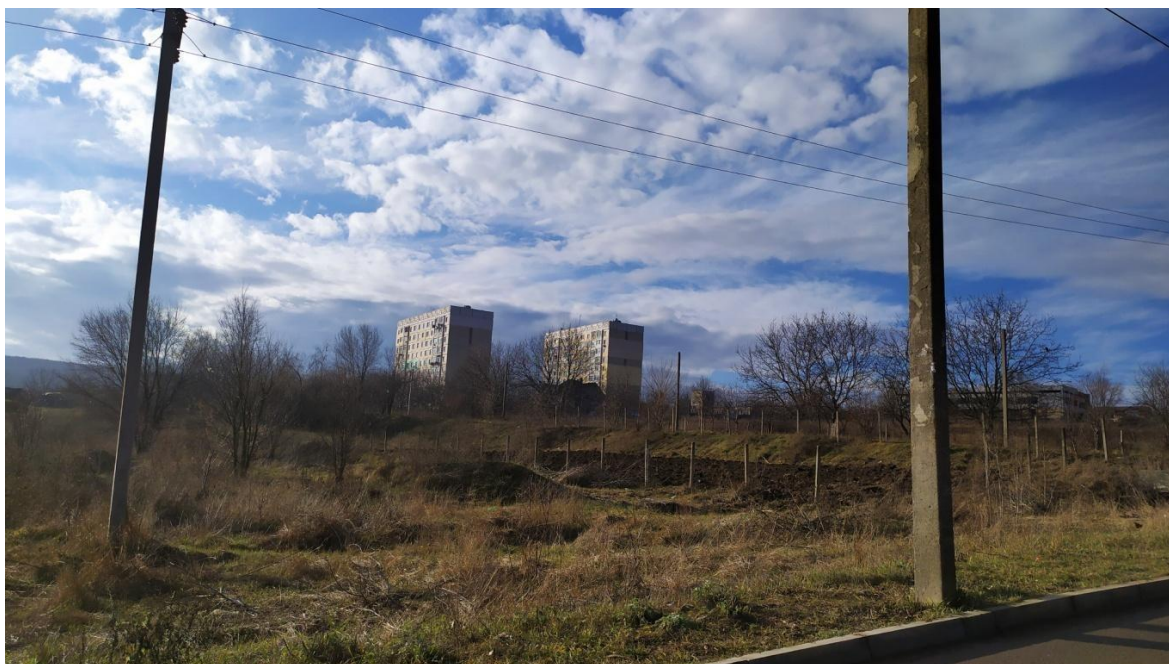
De menționat că, calea de acces direct din sectorul Centru spre sectorul Iakir la instituțiile preșcolare două la număr și gimnaziu prin zona rezidențială a caselor la sol aceste străzi sunt utilizate în număr mare de copii și părinți.

III.5. Aspecte spațial-funcționale

În zona „Podul Volocii” lipsesc zone de agrement, terenuri de joacă pentru copii, terenuri de

sport.

În zonă sunt construcții nefinisate și abandonate: blocul spitalului raional nefinisat care nu este îngrădit, blocul grădiniței de copii nr. 3 „Ghiocel”. Blocul nefinisat de pe teritoriul grădiniței nefiind îngrădit prezintă pericol pentru copiii care frecventează instituția preșcolară.

III.6. Sfera tehnică

În zonă există 2 blocuri a câte 9 etaje, celelalte case fiind situate la sol. Blocurile din str. Iakir 2 și 4, au fost construite în perioada post sovietică, după anii 90, iar starea fizică a acestora este una degradată. În stare asemănătoare sunt și curțile blocurilor de locuințe. Acest fapt se datorează lipsei investițiilor în modernizarea acestora, precum și dotarea cu mobilier urban. Terenul

aferent blocurilor a fost acaparat nelegitim de către locatari, fiecare îngrădind și folosind în scopuri personale terenul public. Lipsa asociațiilor de locatari creează probleme în gestionare a spațiilor publice comune, ca de exemplu: subsolurile devastate, acoperișurile care necesită reparație, întreținerea scărilor de bloc, lipsa locurilor de parcare.

În zona „Podul Volocii”, la rețeaua de canalizare centralizată este conectată parțial sectoarele blocurilor locative, din motiv că pentru sectorul dat nu este elaborat proiectul tehnic pentru construcția rețelei de canalizare, străzile nu dispun nici de drumuri asfaltate sau betonate. Lipsa infrastructurii necesare pe străzile adiacente, pe timp de ploaie sau ninsoare face circulația impracticabilă atât pentru pietoni cât și pentru transport.

Din cauza fluxului mare, dar și a vitezei excesive cu care se deplasează autoturismele pe str. Iakir, la cererea locuitorilor din zonă, au fost construite limitatoare de viteză artificiale, însă nu au fost instalate semne de circulație pentru informarea participanților la trafic, totodată ele creează dificultate transportului public.

Iluminat stradal este pe artera str. Iakir, corpurile fiind instalate pe fiecare pilon, de tip LED, cu extindere pe câteva străzi adiacente. Toate pentru a fluidiza traficul în zonă o soluție ar fi amenajarea pistelor pentru bicicliști pe străzile care sunt asfaltate.

IV. VIZIUNEA DE REVITALIZARE URBANĂ A MUNICIPIULUI STRĂȘENI

După implementarea programului de revitalizare, până la finele anului 2025, Zona de revitalizare „Podul Volocii”, va deveni o zonă model, care va constitui un teritoriu bine amenajat, cu infrastructură de calitate, clădiri reabilite, spații verzi și de agrement, cu terenuri sportive, care va inspira cetățenii la o conlucrare mai activă și mod de viață sănătos.

Locuitorii din zonă, în special tinerii vor avea mai multe oportunități de dezvoltare personală și profesională prin activități diversificate, datorită construcției Complexului Sportiv Multifuncțional, locuitorii din zonă vor practica sportul și un mod sănătos de viață. Cetățenii se vor mândri cu această zonă care este o carte de vizită a orașului. Securitatea în zonă va spori datorită îmbunătățirii infrastructurii urbane și a conștientizării locuitorilor de a respecta regulile de circulație.

Zonele verzi vor fi amenajate cu implicarea cetățenilor și păstrarea ecosistemului natural.

Misiunea – consolidarea eforturilor comune a tuturor actorilor comunitari întru promovarea valorilor fundamentale locale pentru asigurarea unui trai decent și prosperarea zonei.

Obiectivele de revitalizare

Obiectivele Programului de revitalizare urbană al mun. Strășeni rezultă din analiza aprofundată a zonei de revitalizare, răspund la cele mai importante nevoi ale sale, se concentrează pe găsirea unor soluții eficiente și eliminarea fenomenelor negative pe fiecare domeniu. În același timp, obiectivele Programului se bazează pe potențialul de dezvoltare al zonei de revitalizare identificate și indicate în diagnostic.

Scopul Strategic al programului de Revitalizare Urbană a mun. Strășeni 2020-2025

Transformarea zonei de revitalizare „Podul Volocii” într-un spațiu care va spori calitatea vieții oamenilor, oferind condiții optime pentru dezvoltare tuturor cetățenilor.

	Obiective specifice	Direcții strategice de dezvoltare
1.	Crearea condițiilor și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea economică a localității (zonei de revitalizare)	1.1. Crearea unui mediu atractiv de afaceri 1.2. Impulsionarea dezvoltării turismului local
2.	Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene	2.1. Îmbunătățirea calității serviciilor publice sociale

		2.2. Îmbunătățirea calității drumurilor locale și iluminatului public
		2.3. Extinderea și amenajarea spațiilor verzi
		2.4. Crearea condițiilor pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale
		2.5. Dezvoltarea sistemului de transport urban
3.	Îmbunătățirea calității serviciilor publice și sociale	3.1. Asigurarea condițiilor necesare pentru un sistem de învățământ modern
		3.2. Impulsionarea vieții cultural sportive
		3.3. Dezvoltarea cooperării interregionale, naționale și internaționale
		3.4. Implicarea migraților în dezvoltarea locală bazată pe parteneriat, informare și consultare
		3.5. Sporirea gradului de responsabilitate civică
4.	Crearea unui mediu curat	4.1. Îmbunătățirea managementului deșeurilor menajere
		4.2. Dezvoltarea zonelor de odihnă și agrement
		4.3. Conștientizarea populației privind protecția mediului

Obiectivul specific – „Crearea condițiilor și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea economică a **localității (zonei de revitalizare)**”, se va realiza prin startul unor activități economice noi pentru această zonă, și anume antreprenorialul social. Iar prin îmbunătățirea imaginii zonei, vor fi atrași antreprenori și prestatori de servicii.

Obiectivul specific – „Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene”, aceasta se va realiza prin implementarea proiectelor de reabilitare a infrastructurii, îmbunătățirea și consolidarea capacităților angajaților instituțiilor date.

Obiectivul specific – „Îmbunătățirea calității serviciilor publice și sociale”, aceasta se va realiza prin asigurarea condițiilor necesare pentru un sistem de învățământ modern, impulsionarea vieții cultural sportive și sporirea gradului de responsabilitate civică.

Obiectivul specific – „Crearea unui mediu curat”, se va realiza prin îmbunătățirea condițiilor de mediu în zona La Iakir prin amenajarea spațiilor verzi nevalorificate, amenajarea platformelor închise de colectare a deșeurilor.

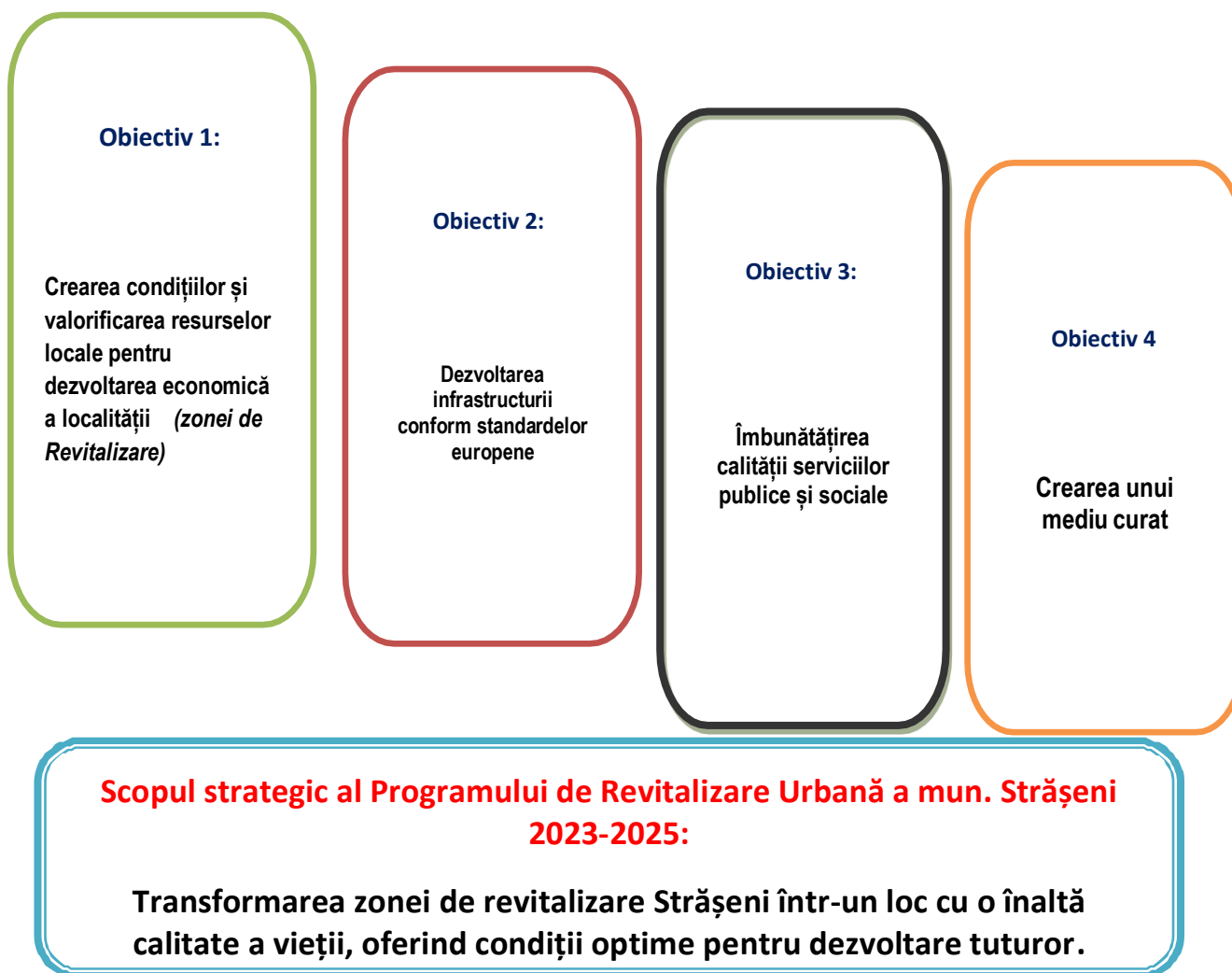

Figura 26. Scopul și obiectivele Programului de Revitalizare a mun. Strășeni

V. PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ

Unul dintre principiile de bază ale programelor de revitalizare reprezintă colaborarea și implicarea diverselor entități.

Nr proiectului	1
Titlul proiectului	Stimularea inițiativelor civice
Obiective	O1
Localizarea	Municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei
Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Bugetul inițiativelor civice este un program de granturi destinat locuitorilor orașului Strășeni. Prin

	bugetul civil, Primăria va finanța și implementa proiecte locale dezvoltate de către cetățenii orașului. Principalul scop este de a mobiliza populația pentru implicare în viața comunității, dar mai ales soluționarea problemelor cu care se confruntă agenții economici, rezidenții blocurilor locative: reabilitarea sistemelor interioare de rețele inginerești, de telecomunicații, reabilitarea ascensoarelor, amenajarea acceselor auto, a parcărilor publice și a platformelor de deservire comună
Cost estimativ	50% bugetul local, raional, investițional + 50% contribuția agenților economici, ACC, cetățenilor
Sursa de finanțare	Buget local, contribuția agenților economici, asociaților de locatari, cetățenilor
Rezultate estimate	Încurajarea implicării civice; Crearea spiritului comunitar; Promovarea voluntariatului.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Număr de inițiative finanțate; Nr. de voluntari participanți. Nr. de agenți economici, Nr. de Asociații de Coproprietari în Condominiu

Nr proiectului	2
Titlul proiectului	Îmbunătățirea mediului de afaceri în Strășeni
Obiective	O1
Localizarea	Municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Rețeaua Agenților Economici
Grupurile țintă	Agenții economici din zona
Parteneri	Parteneri de dezvoltare, Asociațiile economice, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul prevede realizarea foii de parcurs economic, Extinderea pieței de desfacere a produselor autohtone, Crearea unui mediu atractiv de afaceri prietenos femeilor și tinerilor antreprenori
Cost estimativ	50% bugetul local, raional, investițional + 50% contribuția agenților economici
Sursa de finanțare	Parteneri de dezvoltare, Primăria Strășeni, contribuția agenților economici,
Rezultate estimate	Nr. de agenți economici rezidenți în localitate, Cel puțin 30 de producători autohtoni implicați, % din volumul producției autohtone exportată, Cel puțin 3 târguri/ expoziții de promovare produse autohtone organizate

Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Baza de date creată
Nr proiectului	3
Titlul proiectului	Siguranța cetățenilor prin modernizarea infrastructurii rutiere
Obiective	O2
Localizarea	Zonele rezidențiale din municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Întreprinderile municipale, Grupurile de Inițiativă Locală
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă, elevii și profesorii din cadrul instituțiilor publice
Parteneri	Parteneri de dezvoltare, Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul prevede dezvoltarea localității, reabilitarea infrastructurii locale prin elaborarea studiilor de fezabilitate, a documentației tehnice de execuție privind executarea lucrărilor de construcția/reconstrucția drumurilor publice, amenajarea trotuarelor, amplasarea stațiilor pentru transportul public, instalarea mobilierului urban și amenajarea spațiilor verzi adiacente străzilor principale
Cost estimativ	90% bugetul local, raional, investițional + 10% contribuția cetățenilor
Sursa de finanțare	Parteneri de dezvoltare, Bugetul Raional Bugetul Local, Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Cel puțin 12 străzi reabilite cu marcaje rutiere, și trotuare, 20 indicatoare și semne rutiere instalate, 8 stații de așteptare, arbori plantați și igienizați Cetățeni informați care conștientizează importanța siguranței în trafic Cetățeni instruiți privind regulile de circulație
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Număr redus de accidente rutiere Număr redus de infracțiuni
Nr proiectului	4
Titlul proiectului	Siguranța cetățenilor prin modernizarea infrastructurii rețelelor edilitare de canalizare și iluminat public stradal

Obiective	O2
Localizarea	Zonele rezidențiale din municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Întreprinderile municipale, Grupurile de Inițiativă Locală
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă, elevii și profesorii din cadrul instituțiilor publice
Parteneri	Parteneri de dezvoltare, Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul prevede dezvoltarea localității, reabilitarea infrastructurii locale prin elaborarea studiilor de fezabilitate, a documentației tehnice de execuție privind executarea lucrărilor de construcția/reconstrucția sistemelor de canalizare și a iluminatului public stradal.
Cost estimativ	90% bugetul local, raional , investițional + 10% contribuția cetățenilor
Sursa de finanțare	Parteneri de dezvoltare, Bugetul Raional Bugetul Local, Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Cel puțin 20 km de rețea de canalizare construită, 2 stații de pompare a apelor menajere construite 1 Stație de Epurare conform standardelor europene, Cel puțin 150 corpuri de iluminat cu consum redus de energie Cetățeni informați care conștientizează importanța siguranței în trafic Cetățeni instruiți privind regulile de circulație
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Km de rețele edilitare construite, nr de corpuri de iluminat Nr de obiective economice în dezvoltare în localitate Nivel de creștere a confortului cetățenilor

Nr proiectului	5
Titlul proiectului	Oraș sigur pentru cetățeni
Obiective	O2
Localizarea	Sectorul de revitalizare din municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Întreprinderile municipale, Inspectoratul de poliție, Grupurile de Inițiativă Locală
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă, elevii și profesorii din cadrul instituțiilor publice

Parteneri	Parteneri de dezvoltare, Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul prevede dezvoltarea localității, reabilitarea infrastructurii locale prin instalarea camerelor video de supravegere în preajma instituțiilor publice, în intersecțiile principale, parcuri și zone de recreere; Iluminarea trecerilor de pietoni; Instalarea indicatoarelor, marcajelor rutiere, a denivelărilor stradale și a denumirilor de străzi; Elaborarea studiilor de fezabilitate, a documentației tehnice de execuție privind construcția azilului pentru ciini vagabonzi și a groapei „Beker”
Cost estimativ	90% bugetul local, raional, investițional + 10% contribuția cetățenilor
Sursa de finanțare	Parteneri de dezvoltare, Bugetul Raional Bugetul Local, Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Cel puțin 25 de locații supravegheate video 15 străzi reabilite cu marcaje rutiere, cu denumiri stradale, 20 indicatoare și semne rutiere instalate, un azil construit Cetățeni informați care conștientizează importanța siguranței în trafic Cetățeni instruiți privind regulile de circulație
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Număr redus de accidente rutiere Număr redus de infracțiuni nr. De redus de ciini și pisici vagabonzi

Nr proiectului	6
Titlul proiectului	Modernizarea Instituției de Educație Timpurie Nr. 3 „Ghiocel”
Obiective	O3
Localizarea	Str. M. Sadoveanu, mun. Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Administrația instituției
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă

Descrierea proiectului	Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității educației preșcolare în ZR prin modernizarea și renovarea Grădiniței de copii nr. 3”. Dezvoltarea instituțională se va realiza printr-un complex de intervenții privind reparația capitală a clădirii, inclusiv a spațiilor interioare, reabilitarea sistemului termic, și electric, reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, izolarea termică a pereților exteriori și altor măsuri de eficiență energetică precum și amenajarea mobilierului de exterior și terenurilor de joacă, spațiilor sportive. Dotarea instituției cu echipamente, lenjerie, jucării educaționale și mobilier nou., Renovarea și dotarea Centrului de resurse pentru educația incluzivă. Proiectul conține o componentă soft care prevede activități privind promovarea educației incluzive, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea ofertei educaționale, precum și dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.
Cost estimativ	90 % Bugetul Local+ 10% contribuția părinților, agenților economici
Sursa de finanțare	Parteneri externi, Fonduri naționale , Buget local Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Modernizarea IET Grădinița de copii Nr. 3 „Ghiocel”
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru modernizarea instituției preșcolare Nr. de copii, părinți satisfăcuți de servicii calitate

Nr proiectului	7
Titlul proiectului	Modernizarea Instituției de Educație Timpurie Nr. 5 „Poienița Veselă”
Obiective	O3
Localizarea	Str. Iakir, mun. Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Administrația instituției
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă

Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității educației preșcolare în ZR prin modernizarea și renovarea Grădiniței de copii nr. 5”. Dezvoltarea instituțională se va realiza printr-un complex de intervenții privind reparația capitală a clădirii, inclusiv a spațiilor interioare, reabilitarea sistemului termic, și electric, reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, izolarea termică a pereților exteriori și altor măsuri de eficiență energetică precum și amenajarea mobilierului de exterior și terenurilor de joacă, spațiilor sportive. Dotarea instituției cu echipamente, lenjerie, jucării educaționale și mobilier nou., Renovarea și dotarea Centrului de resurse pentru educația incluzivă. Proiectul conține o componentă soft care prevede activități privind promovarea educației incluzive, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea ofertei educaționale, precum și dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.
Cost estimativ	90 % Bugetul Local+ 10% contribuția părinților, agenților economici
Sursa de finanțare	Parteneri externi, Fonduri naționale , Buget local Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Modernizarea grădiniței de copii Nr. 5 „Poienița veselă”
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru modernizarea instituției preșcolare

Nr proiectului	8
Titlul proiectului	Modernizarea Instituției de Educație Timpurie Nr. 1 „ Albinuța”
Obiective	O3
Localizarea	Str. M. Eminescu, mun. Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Administrația instituției

Grupurile țintă	Locuitorii din zonă
Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității educației preșcolare în ZR prin modernizarea și renovarea Grădiniței de copii nr. 1”. Dezvoltarea instituțională se va realiza prin construcția anexei cu 2 nivele (P+1E) la blocul principal unde va fi amenajate conform normativelor sala festivă, sala metodică, blocul alimentar, punctul medical, camere pentru personal, camera pentru spălătorie și călcatul albiturilor și grupuri sanitare; Reutilizarea Centralei termice și executare punctului termic, dotat cu rețele interioare de alimentare cu apă și canalizare, echipamentul electric de forță, Iluminatul electric interior și automatizarea instalațiilor termomecanice; Dotarea instituției cu echipamente, lenjerie, jucării educaționale și mobilier; Proiectul conține o componentă soft care prevede activități privind promovarea educației incluzive, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea ofertei educaționale, precum și dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.
Cost estimativ	70% surse externe+ 20 % Bugetul Local+ 10% contribuția părinților, agenților economici
Sursa de finanțare	Parteneri externi, Fonduri naționale , Buget local, Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Modernizarea grădiniței de copii Nr. 1 „Albinuța”
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru modernizarea instituției preșcolare

Nr proiectului	9
Titlul proiectului	Îmbunătățirea sistemului de gestionare a deșeurilor menajere în Zona revitalizată
Obiective	O4

Localizarea	Zonele rezidențiale din municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă, Intreprinderi Municipale
Descrierea proiectului	Proiectul prevede reabilitarea și modernizarea a 4 platforme de colectare a deșeurilor menajere în curțile blocurilor de locuințe din ZR, aceasta fiind situată în apropierea blocurilor. Platforma de colectare a deșeurilor menajere vor fi de tip închis, având acoperiș și gard de protecție, precum și dotate cu pubele, inclusiv pentru colectarea separată a deșeurilor. De asemenea, în preajma platformelor vor fi efectuate lucrări de înverzire și de sădire a arborilor și arbuștilor. În curțile blocurilor de locuințe unde nu există posibilitatea creării platformelor de colectare noi, proiectul prevede achiziționarea pubelelor suplimentare. Proiectul include o componentă soft care conține activități privind consolidarea interacțiunii între membrii comunității locale prin organizarea activităților de salubritate și întreținere, precum și activități educaționale privind promovarea colectării separate a deșeurilor.
Cost estimativ	70% bugetul local + 20 % surse externe + 10% contribuția părinților, agenților economici
Sursa de finanțare	Buget local, raional, contribuția cetățenilor, surse externe
Rezultate estimate	4 Platforme de colectare a deșeurilor menajere funcționale și sigure. Reducerea numărului de câini fără adăpost
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de platforme pentru colectarea deșeurilor menajere modernizate Numărul pubelelor suplimentare achiziționate

Nr proiectului	10
Titlul proiectului	Crearea unui spațiu multifuncțional destinat activităților de agrement
Obiective	O3
Localizarea	Str. Iakir 2-4
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni

Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Proiectul presupune crearea unui spațiu multifuncțional cu dimensiunea 10x15 destinat activităților de agrement. Spațiul va fi dotat cu gard de protecție și suprafață de asfalt. Spațiul multifuncțional, cu un design flexibil, poate fi utilizat pentru mersul cu rolele, trotinete, biciclete, skateboarduri etc. Totodată, suprafața de asfalt poate căpăta funcții multiple: utilizată pentru jocuri desenate cu creta sau vopsea, activități sportive precum exerciții de fitness alături, sau se poate juca badminton ori diverse jocuri cu mingea.
Cost estimativ	2 500 000 lei
Sursa de finanțare	Surse externe, Bugetul municipal – 10% Fonduri naționale – 20%
Rezultate estimate	Regândirea spațiilor publice din ZR
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru reabilitarea spațiului public. Numărul persoanelor care folosesc spațiul public revitalizat

Nr proiectului	11
Titlul proiectului	Crearea, amenajare, salubritizarea spațiilor verzi, scuarilor și a parcurilor publice
Obiective	O4
Localizarea	Spațiile verzi din Municipiul Strășeni
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Strășeni, Grupul de Inițiativă Locală
Grupurile țintă	Locuitorii din zonă, elevii și profesorii din cadrul instituțiilor de învățământ și educație
Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Descrierea proiectului	Proiectul prevede organizarea activităților de salubritizare a zonelor verzi din zonă, Instalarea și amenajarea platformelor de deșeuri, Crearea parcurilor de recreere și de activități sportive, Amenajarea aleilor pietonale, piste pentru bicicliști, Completarea spațiilor accesibile pentru persoane cu dizabilități, Campanie de informare ”Îmi pasă de spațiile verzi”.
Cost estimativ	1 800 000 lei

Sursa de finanțare	Primăria Strășeni, Fondul Ecologic Contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	Cetățeni informați și conștientizați privind importanța unui mediu înconjurător curat. Cel puțin 10 spații verzi salubrizate, Cel puțin 2 platforme de colectare a deșeurilor, Cel puțin 1 parc nou creat
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Evaluarea calității apei și a aerului de către Centrul de Sănătate Publică, Agenția de Mediu

Proiecte suplimentare

Nr proiectului	A
Titlul proiectului	Interacțiunea socială – condiție a dezvoltării locale
Obiective	O1
Descrierea proiectului	Proiectul își propune ca obiectiv susținerea activităților comune realizate de către locuitorii ZR care sunt menite să sporească interacțiunea socială, să consolideze încrederea între locuitori, să diminueze segregarea spațială și să stimuleze parteneriate eficiente. Implementarea proiectului va fi asigurată de Grupul local de inițiativă care prin intermediul interacțiunii cu locuitorii (dezbateri, consultări publice, sondaje, studii), va elabora un calendar al activităților sociale și culturale pentru coagularea comunității locale. Astfel, se prevede organizarea și desfășurarea sărbătorilor, expozițiilor, festivalurilor, concertelor, picnicurilor, concursurilor, competițiilor sportive și a altor activități menite să sporească coeziunea socială. Totodată, proiectul presupune o implicare activă a Asociației de băștinași, dar și a administrației publice locale, instituțiilor publice, agenților economici și organizațiilor neguvernamentale.
Cost estimativ	200 000 MDL
Surse de finanțare	Surse externe UE

Nr proiectului	B
Titlul proiectului	Construcția Complexului Multifuncțional
Obiective	O3
Descrierea proiectului	Sportul și educația fizică contribuie în mod esențial la dezvoltarea fizică armonioasă, menținerea stării de sănătate la cote optime precum și la întărirea spiritului de echipă și a celui de competiție. De aceea, practicarea sportului de către tineri este o necesitate imperativă ale cărei beneficii pe termen scurt mediu și lung sunt foarte însemnate. Având în vedere faptul că tinerii sunt din ce în ce mai atrași de activități statice (computer, filme e.t.c.) în detrimentul celor care implică sport și mișcare, este necesară implementarea unor măsuri care să contribuie la atragerea tinerilor către activitățile sportive. De aceea, construcția unui complex sportiv multifuncțional și amenajarea unor terenuri de sport în aer liber, în condiții calitative ridicate și care oferă o siguranță maximă practicanților este oportună și prezintă multiple avantaje: • asigurarea unor condiții calitative ridicate pentru practicarea sportului – fapt care va atrage din ce în ce mai mulți tineri din municipiul Strășeni; • asigurarea atragerii tinerilor către mișcare în aer liber în detrimentul activităților sedentare prin crearea unui Complex sportiv multifuncțional la nivelul celor mai ridicate standarde existente în domeniu; • Îmbunătățirea accesului populației comunității locale, a tuturor categoriilor de vârstă din municipiu la practicarea activității sportive de întreținere, respectiv a învățării și practicării înotului, tenisului, a jocurilor sportive de echipă și a jocurilor sportive individuale. • Îmbunătățirea bazei de selecție din rândul tinerilor pentru fotbal, înot, tenis, jocuri sportive de echipă și a jocurilor sportive individuale pentru nivelul de performanță, prin creșterea numărului de practicanți, de la vârste mici; • Venituri la bugetul local, pentru dezvoltarea acestor tipuri de investiții. Se propune realizarea unui complex sportiv

	multifuncțional conform realizat pe terenul cu aria de 94 745 mp următoarelor obiective : - Lucrări de drenaj/ terasament, iluminat exterior, gard, perete de sprijin (etapa I) ; - teren de competiții cu amenajări pentru atletism, cu tribune pentru 3000 locuri cu vestiare și utilități cerute conform standardelor UEFA (etapa I) ; - teren de fotbal pentru antrenament cu tribune pentru 250 locuri; - 2 terenuri mici pentru fotbal cu acoperiș sintetic pentru antrenamente; - 4 terenuri pentru tenis de câmp cu tribune; - sală sportivă polivalentă; - bloc de vestiare; - bazin acoperit; - bazin descoperit; - bloc administrativ cu punct medical și hotel; - bloc pentru tehnica de deservire; - teren multifuncțional (etapa I) ; - zonă verde; - loc de joacă pentru copii; - parcare (etapa I)
Cost estimativ	57 mln lei
Surse de finanțare	Surse externe- 40%, Bugetul municipal – 20% Fonduri naționale – 40%

VI. IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

Implementarea programului de revitalizare se va realiza în baza proiectelor planificate. Sistemul de management și de implementare a programului este arătat schematic în figura 27. Pentru implementarea eficientă a programului se va ține cont de principiul politicilor transversale, care inter-relaționează între ele pentru asigurarea integrității și complexității intervențiilor de revitalizare.

Programul de revitalizare este un instrument de coordonare a politicilor sociale în zona de revitalizare, prin urmare, acesta include o serie de activități sociale care se influențează reciproc,

iar implementarea lor ar trebui să fie în beneficiul locuitorilor din zonă. În plus, programul include proiecte care, deși nu sunt strict sociale, servesc la satisfacerea așteptărilor și nevoilor

comunității locale și contribuie la îmbunătățirea fizică a calității vieții - proiecte de infrastructură care îmbunătățesc calitatea serviciilor publice, de exemplu accesul la zonele de agrement. Politica socială în revitalizare se concentrează în primul rând pe grupurile identificate care au cel mai mult nevoie de sprijin și incluziunea: familiile cu mulți copii; părinții singuri; persoanele în vârstă; persoanele expuse riscului de excludere, șomerii și riscul de sărăcie.

Politica spațială se explică prin faptul că revitalizarea are loc într-un spațiu specific – zona de revitalizare. La etapa implementării programului, pe lângă asigurarea concentrației spațiale prin activități concrete în zona de revitalizare, se vor întreprinde activități spațiale pentru a rezolva cele mai importante probleme care vizează în primul rând aspectul social al revitalizării: îmbunătățirea calității spațiilor publice și semi-publice; îmbunătățirea calității zonelor verzi și de agrement; îmbunătățirea accesibilității spațiale a zonei de revitalizare, atât în ceea ce privește transportul, cât și pietonii și bicicliștii. Unele proiecte (de ex. Clubul seniorilor) din punct de vedere spațial se va desfășura în altă zonă – adiacentă celei de revitalizare, având drept grup țintă seniorii inclusiv din de revitalizare.

Politica de tineret, în acest caz ocupă un rol deosebit datorită resurselor și potențialul din zonă. Centrul de Tineret din zona de revitalizare va servi un punct de atracție pentru tineri dar și pentru alte categorii de populație, aici vor fi organizate activități comunitare, de instruire, de integrare etc.

Politica de mediu este de o importanță deosebită, ținând cont de resursele de mediu din zona de revitalizare. Intervențiile care vor fi realizate în zonă vor fi prietenoase mediului, prin păstrarea ecosistemului natural și cu accent pe culturalizarea ecologică a populației.

De asemenea, procesul de implementare și management al programului are la bază principiul complementarității:

- **Complementaritatea problemelor** – proiectele planificate în cadrul programului reprezintă soluții pentru problemele identificate în urma analizei complexe și transparente. Soluțiile propuse sunt complexe și integrate.
- **Complementaritatea temporală** presupune ca anumite activități de revitalizare planificate în cadrul programului reprezintă activități de continuare a unor inițiative anterioare (de ex. implicarea grupului local de inițiativă). Or, acțiunile prevăzute în program pot servi drept început pentru anumite proiecte complexe de viitor.
- **Complementaritatea surselor de finanțare.** Procesul de implementare a programului, din perspectiva finanțării se bazează pe diversitatea surselor de finanțare care se completează reciproc. Vor fi antrenate surse ale bugetului local, vor fi încurajate investiții private, vor fi valorificate surse din fonduri naționale, vor fi aplicate propuneri de proiecte la donatori și finanțatori internaționali, se va stimula implicarea rezidenților (prin efort propriu, contribuție financiară etc.).
- **Complementaritatea instituțională** – implementarea proiectelor de revitalizare se va face în baza parteneriatelor eficiente dintre diverse instituții.

Coordonatorul procesului este Primăria mun. Strășeni prin intermediul persoanei responsabile de revitalizarea urbană. Partenerii de bază ai procesului sunt:

- *Grupul de inițiativă locală*, reprezintă un partener important pentru mobilizarea comunitară în zonă, dar și pentru coordonarea unor activități la nivelul zonei.
- *Angajații instituțiilor preșcolare Gr. Nr.1, Gr. Nr. 3 și Gr. Nr. 5*, vor amenaja spațiile verzi.

Aceste instituții reprezintă parteneri de încredere, pe termen lung pentru asigurarea sustenabilității și continuității activităților de revitalizare. Flexibilitatea programului și formula deschisă de management al programului va permite antrenarea altor părți interesate în proces pe parcursul realizării, atât din mediul public, cât și cel civic și privat, atât de la nivelul zonei de revitalizare cât și de la nivelul întregului oraș, regiune.

La nivel național, procesul de revitalizare urbană este coordonat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, prin dezvoltarea cadrului normativ. La nivel regional, Agenția de Dezvoltare Regională Centru reprezintă partenerul de bază pentru mun. Ungheni privind procesul de revitalizare urbană, prin suportul în implementarea programului (monitorizare, fundraising etc.).

Procesul de management și implementare a Programului presupune, conform figurii:

- Consiliul Municipal reprezintă autoritatea care aprobă programul.
- Primăria, prin intermediul persoanei responsabile de revitalizarea urbană este coordonatorul procesului.
- Principiul de bază al implementării este participarea rezidenților prin mobilizare comunitară, prin implicarea activă la toate etapele de planificare, realizare și continuare a activităților de revitalizare. În acest sens sunt 3 structuri principale, fără a se limita la ele: Grupul local de inițiativă constituit din liderii locali; Comisia Consultativă creată în procesul de elaborare a programului, va continua activitatea sa pentru o logică a programului; Centrul de Tineret din zonă – un punct comunitar pentru toate categoriile de vârstă.
- De asemenea, parteneriatele multe-sectoriale funcționabile sunt un element important în procesul de realizare a programului. Întregul mecanism de implementare se bazează pe o comunicare activă dintre diverșii parteneri, în special primăria și comunitatea locală.

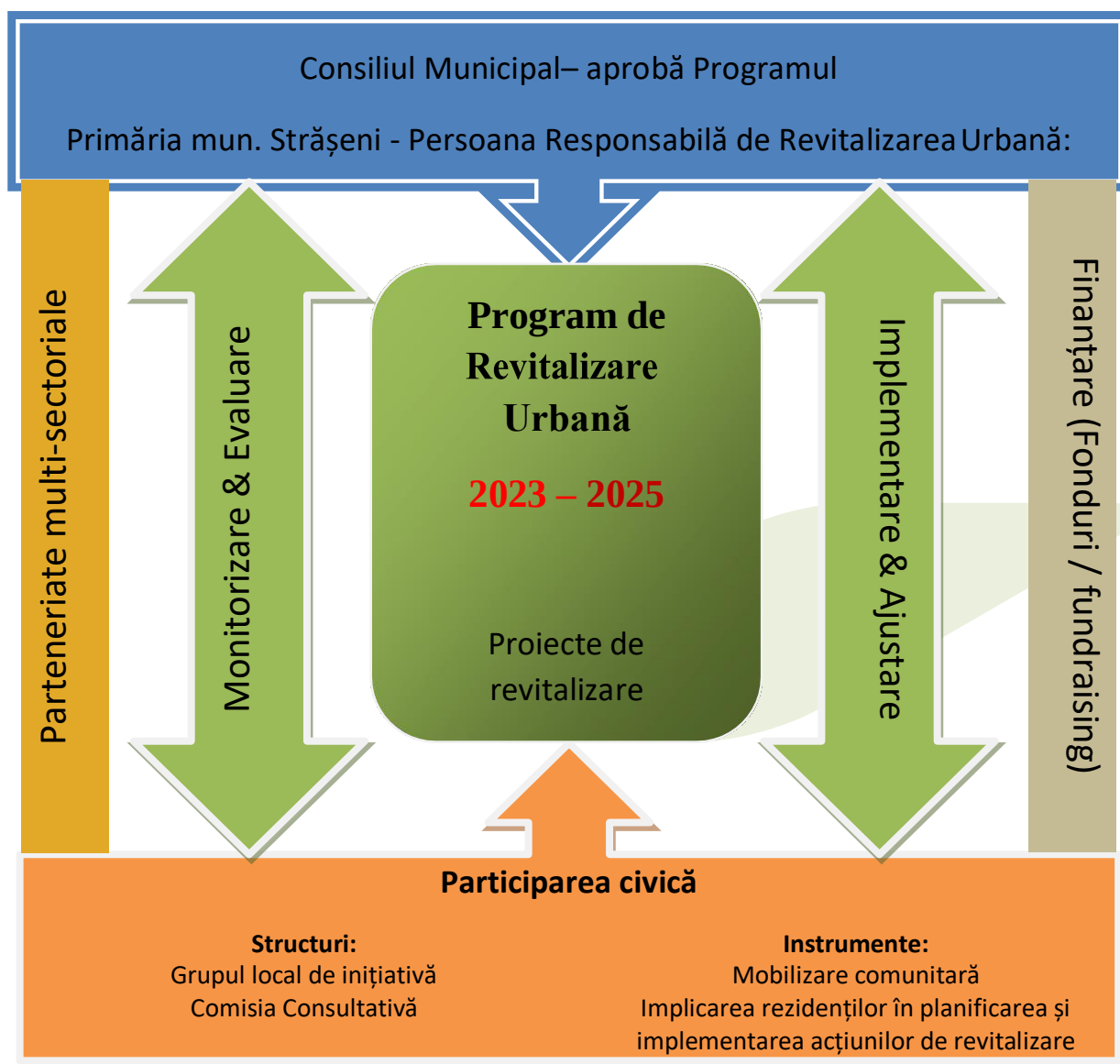

Figura 27. Schema de management a Programului de Revitalizare

VII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

Monitorizarea reprezintă activitatea de observare a schimbărilor, a reușitelor implementării. Rezultatele monitorizării vor permite ajustarea programului la necesitățile reale din zona de revitalizare și adaptarea activităților planificate la circumstanțele noi.

Primăria, prin intermediul persoanei responsabile de revitalizarea urbană este responsabilă de monitorizarea și evaluarea programului. Procesul de monitorizare se bazează pe dialogul continuu cu rezidenții din zona de revitalizare și structurile la nivel de zonă (Comisia Consultativă etc.). Ajustările programului se vor baza pe necesitățile reale ale locuitorilor și ale partenerilor implicați.

Monitorizarea programului se va realiza în baza indicatorilor de rezultat indicați la fiecare proiect. Raportul de monitorizare va fi elaborat anual în baza indicatorilor specificați în tabelul 4.

Evaluarea va fi realizată la finalul perioadei de implementare a programului și va avea forma unui raport prezentat public. Evaluarea va permite evidențierea rezultatelor procesului de implementare, dar și însușirea lecțiilor învățate.

Tabelul 4. Indicatorii de rezultat

Obiectivele specifice de revitalizare	Indicatorii de rezultat
O1 Crearea condițiilor și valorificarea resurselor locale pentru dezvoltarea economică a localității (zonei de revitalizare)	<i>Numărul activităților comunitare implementate</i>
O2 Dezvoltarea infrastructurii conform standardelor europene	<i>Numărul serviciilor îmbunătățite</i>
O3 Îmbunătățirea calității serviciilor publice și sociale	<i>Numărul de spații amenajate</i>
O4 Crearea unui mediu curat	<i>Numărul activităților în gestionarea deșeurilor menajere</i>

Tabelul 5. Cadru financiar al programului de revitalizare 2023-2025

	Surse publice (MDL)			Surse private	Suma
	Proprii (municipale)	Naționale	Externe (finanțarea străină)		
Proiecte de bază	24 000 000,00	34 400 000,00	52 400 000,00	1 000 000,00	111 800 000,00
Proiecte complementare (estimate)	8 400 000,00	6 100 000, 00	2 400 000,00	1 000 000,00	17 900 000,00
Suma	32 400 000,00	40 500 000,00	54 800 000,00	2 00 000,00	129 700 000,00